

MILLIY TIKLANISH

19 (340)

2015 йил 13 май, чоршанба

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

ЎзМТДП — www.mt.uz Тахририят — www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

ЎзМТДП Андижон вилоят кенгашида
"Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги кенгаши" тузилган

Қашқадарёда мингдан зиёд маданий мерос объектлари мавжуд бўлиб, уларнинг асосий қисми археология ёдгорликларидир

Партия гуруҳларининг самарали ишлашида
ЎзМТДП ҳудудий кенгашлари ва қўйи бўғинлар ҳамкорлиги катта аҳамиятга эга

Муносабат

Бизга тинчлик керак, омонлик керак!

Бу йил Иккинчи жаҳон урушида фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 70 йиллиги кенг нишонланди. Ҳар бир ватандошимиз қалбида мангуа муҳрланган бу сана муҳим воқеалар, оғир даҳларни бошидан кечирган фидойи ота-боболаримиз тижмоларида бугунги дорилмон қўлларининг қадрига етиш лозимлигини яна бир қарра ёдимизга салади, тинчлик, хотиржамлик деган улғу неъматини сақлаб қолишга ҳар биримиз масъул эканимизни эслатади.

Бугунги мусоффо осмонимиз, ўз юрти, ўз ёри, яқинлари учун жон фидо этган, Ватан тупроғини душманга топтатиб қўймаган уруш қатнашчиларини хотирлаш, бугунгидек эркин қўнларга — обод ҳаётга етиб, қариллик гаштини сураётган уруш ва меҳнат фахрийларини эъзозлаш, уларнинг умрини узайтиришга, ҳаётига мазмун бағишлашга ҳисса қўиш ҳар биримизнинг бурчимиздир. Юртимизда бир неча йиллардан буён умумхалқ байрами сифатида нишонлаб келинаётган Хотира ва қадрлаш куни бу йил ҳар йилгидан-да ўзгача шукҳда ўтди. Боиси, бу йилги айём "Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастури доирасидаги тадбирлар билан ўзаро уйғунлашиб кетди.

Пойтахтимиз марказида жойлашган Хотира майдонида давлатимиз раҳбарининг оммавий ахборот воситалари вакиллари билан бўлган суҳбатини тинглаб, тўқинлашиб кетдик. Боиси, бешафқат жанг майдонларида она юрт тинчлиги учун мардлик ва жасорат кўрсатган ватандошларимиз, фронт ортида ғалаба учун матонат билан меҳнат қилган халқимиз фидойилиги ҳар биримизга гурур ва ифтихор бағишлайди.

> 2-бет.

Халқимиз бунёдкорлик салоҳиятининг ёрқин намоиши

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 12 май куни
Тошкент шаҳрида амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди

Мустақилликнинг ҳар бир куни ҳаётимизга янгилашнилар, хушхабарлар олиб келмоқда, десак, муболага бўлмайди. Мамлакатимизнинг барча ҳудудларида бунёдкорлик, ободонлаштириш ишлари олиб борилаётганда. Бу шаҳару қишлоқларимиз қиёфасини тубдан ўзгартириб, аҳоли турмуш даражасини янада юксалтирмоқда.

Президентимиз раҳнамолигида пойтахтимизда улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Шаҳар қиёфаси ўзининг тарихий жозибасини сақлаган ҳолда янгилашиб, узокни ўйлаб тузилган режа асосида изчил ривожланиб бормоқда. Миллий меъморлик аънавалари ва замонавий шаҳарсозлик намуналари асосида барпо этилган Халқаро ҳамкорлик маркази, "Ўзбекистон" халқаро анжуманлар саройи, "Маърифат маркази", "Пойтахт" бизнес маркази, "Бунёдкор" спорт мажмуаси сингари қўллаб-қўлланган шаҳар кўрқига кўрқ қўшмоқда. Замонавий меҳмонхоналар, турар жойлар, ижтимоий объектлар, йўл ва кўприклар,

> 2-бет.

Электорат минбари

Тўйларимиз қадриятларимизга мос ўтсин

Оилалар фаровонлигини юксалтириш мамлакатимизда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий сиёсатнинг устувор йўналишларидандир. Юртимизда оиланинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳар томонлама таъминлашга доир тизимли чора-тадбирлар ҳаётга изчил татбиқ этилмоқда. Зеро, оила энг муҳим ҳаётий қадрият ва баркамол авлодни тарбиялашнинг муҳим омилдир.

Тўғри, болажон халқимиз. Фарзандларимиз бағоятта етганда тўй қилиб, эл-юртга ош беришни улғу орзу ҳисоблаймиз. Бу ширин ташвиш, аммо... Халқимиз ҳар ишда меъёр бўлгани яхши, дейди. Эл-юртимиздаги фаровонлик, тўқинлик сабаб тўйлар кўпаймоқда. Бироқ тўй-ҳашам, турли маъракаларни ихчам ўтказиш, уларни ким ўзар пойгасига айланиб кетмаслигини таъминлаш бугун ҳам долзарб. Бу борада маҳаллалар томонидан қўйлаётган чора-тадбирлар асосида муайян ижобий натижаларга эришилмоқда. Бу мавзуда матбуот нашрлари орқали кўп ёзилди, мулоҳазалар билдирилмоқда, қатор кўрсатув ва радио эшиттиришлар эфирга узатилмоқда. Дабдабали оилалар тантаналарини ўтказишдаги орқикча сарф-харажатлар, исрофгарчилик халқимизнинг миллий аънаваларига мос келмас-да, бироқ бу масалада одамлар ўртасида анчайин бепарволик борлигидан кўз юмиб бўлмайди.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг сайловолди Платформасида оилалар ҳаётида ҳамон сақланиб қолаётган нохуш ҳолатлар — тўй-маросимларини ўта дабдабали қилиб ўтказиш ва исрофгарчиликка асосланган бошқа тадбирларга барҳам беришга қаратилган ишларда

фаол иштирок этиш устувор вазифалардан бири сифатида белгиланган. Ана шундай мақсад-вазифани амалга оширишга кўмакдош бўлиш мақсадида маҳаллаларда, коллежимизда ўтказилаётган тадбирларда бевосита иштирок этишга ҳаракат қиламан, фикр-мулоҳазаларимни билдириб, ёшларнинг қарашлари билан қизиқаман.

Кузатишимча, партия томонидан мамлакатимизда оилаларни мустаҳкамлаш, аёлларнинг ижтимоий фаоллиги ва бандлигини ошириш, уларга уй-рўзгор юмушларини енгиллаштиришда ижтимоий-маиший шароит яратиш бўйича қўллаб-қўлланган ҳаётга самарали татбиқ этилмоқда. Худди шу маънода, тўй ва бошқа маросимларни миллий қадрият ва аънаваларимизга мос тарзда, ихчам ва орқикча дабдабасиз ўтказишга оид ишлар янада жонлантирилса, нур устига аъло нур бўлар эди. Зеро, халқимиз маънавияти ривож ва жамиятдаги барқарорликни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган мурувват, меҳмондўстлик, меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат-эҳтиром, бағрикенглик, яхшилик ва соҳаватпешалик каби миллий хусусиятларимиз тарғиботида асосланган кенг қамровли ишларни амалга оширишга, тўйларимизни қадриятларимизга мос, орқикча дабдаба берилмасдан ўтказсак, партиянинг дастурий мақсад ва вазифаларини рўйбга чиқаришга кўмаклашган бўламиз.

Бу борада, айниқса, халқ ишонган, эл-юрт олдида ваколатли бўлган, жойлардаги маҳаллий кенгаш депутатларининг эътиборли бўлишларини истардим. Ҳар бир депутат ва партия фаоли ани шу масалага масъулият билан ёндашса, аҳоли орасига чуқурроқ кириб бориб, унинг сабаб ва оқибатларини ўрганса, ваколати доирасида ҳал этишга эришса, бундан нафақат партия электорати, балки бутун халқимиз манфаатдор бўлади.

Лутфия ШАҲОБОВА,
Бухоро иқтисодиёт ва банк коллежи ўқитувчиси

Маҳаллий вакиллик органларида

Партия дастурий мақсад-вазифаларининг самарали тарғиб қилиниши депутатларнинг фаоллиги, ташаббускорлиги ва жонқурлигига боғлиқ. Бу электорат манфаатларининг қай даражада таъминланишига дахлдор бўлиб, партия хайрихоҳлари сафининг кенгайиши ва сайловчиларнинг ишончи янада мустаҳкамланишига хизмат қилади.

Партия гуруҳларининг самарали фаолияти

электорат манфаатларини таъминлаш, ҳудудларни ривожлантиришга хизмат қилиши лозим

Шу мақсадда Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ва Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти ҳамкорлигида ҳудудларда "Партиянинг дастурий мақсадлари ва унинг электорати манфаатлари ҳамда ҳудудларнинг ривожланиш дастуридан келиб чиқиб халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари фаолиятини самарали ташкил этишни таъминлаш" мавзусида депутатлар ва партия фаоллари учун семинар-тренинглар ўтказилди.

Наманган вилоятида бўлиб ўтган тадбирда ЎзМТДП Марказий кенгаши, партия вилоят, туман ва шаҳар кенгашлари фаоллари, ФЖШМҚМИ вилоят ҳудудий бўлинмаси мутахассислари, маҳаллий кенгашларга ЎзМТДПдан сайланган депутатлар ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Тадбирда "Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида"ги Конституциявий қонун маҳаллий ҳокимият вакиллик органларидаги партия гуруҳларининг давлат бошқаруви органлари фаолиятини назорат қилишга доир ўрни ва ваколатини сезиларли равишда оширгани алоҳида эътироф этилди.

> 2-бет.

Ушбу сонда:

Тикланаётган тарих —
маънавиятга қувват

> 5-бет.

"Юрт тинчлиги,
Ватан тараққиёти,
халқ фаровонлиги
йўлида
бирлашайлик!"

Оролбўйида ўтказилган
форум ёшларни шу
муштарак мақсад атрофида
бирлаштирди

> 4-бет.

Океаннинг
кўз ёшлари

Ер юзасининг тўртдан уч
қисмини эгаллаган
океанлар гидросферанинг
97 фоизини
ташқил этади

> 7-бет.

Ойга ҳамқадам
адиб

> 8-бет.

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

«Milliy tiklanish»
веб-сайти
www.milliytiklanish.uz
сайтида ҳам ўқинг!

Бизга тинчлик керак, омонлик керак!

< Давоми. Бошланиши 1-бетда.

Шу билан бирга, зиммаимизга бугунги озод ва обод кунларимизни асраш масъулиятини ҳам юклайди.

Президентимиз бешафкат уруш ҳеч қачон қайтмаслиги, бундай фожиа ва қирғинларнинг олдини олиш лозимлигини алоҳида таъкидлади: **“Бугун бир фикрни ҳеч иккиланмасдан айтиш керак: бизнинг халқимиз кўпчилик халқлар қатори нимани истайди, нимани хоҳлайди — бизга тинчлик керак, бизга омонлик керак! Эртанги кунимиз ёруғ, осмонимиз мусаффо бўлсин, барчамиз ўз орзу-ниятимизга етайлик!”**

Дарҳақиқат, дунёнинг турли минтақа ва ҳудудларида қарама-қаршилиқлар тобора кескинлашиб бораётган бир вазиятда мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсат, биринчи навбатда, тинчлик-осойишталик, хотиржамлиқни таъминлашга қаратилган. Халқимиз буни теран англаётгани, тинчликни сақлаш, барқарорлиқни мустаҳкамлашга қўлқўйиб бўлиб, ўз ҳиссасини қўшаётгани эътиборлидир. Турли таҳдид ва ҳавф-хатарларни ҳисобга олиш, узок ҳамда қўшни мамлакатлар билан дўстона муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш зарурлиги, давлатимиз тинчлик тарафдори эканлиги, ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блока қўшилмаслигини Юртбошимиз бот-бот такрорлайди. Ички ва ташқи сиёсатда мамлакатимиз миллий манфаатларини ҳимоя қилишни мақсад қилган Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси давлатимиз раҳбари раҳнамолигида илгари сурилаётган бу сиёсатни тўла қўллаб-қувватлайди ҳамда барча даражадаги депутатлари ва ташкилотлари кўмагида юртимиз тинчлиги, халқимиз фаровонлигини таъминлаш борасидаги ислохотларни амалга оширишга ўз ҳиссасини қўшади.

Урол ХАМИТОВ,

ЎзМТДП фракцияси аъзоси

Меҳр-оқибат ва эҳтиром

маънавий кадриятларнинг муҳим омили

Давлатимиз раҳбари 9 май — Хотира ва қадрлаш кунини муносабати билан оммавий ахборот воситалари ходимлари билан суҳбатда миллион-миллион одамларнинг ҳалок бўлишига сабаб бўлган, мислсиз йўқотишлар, талафот ва мусибат олиб келган Иккинчи жаҳон уруши инсоният тарихидаги энг даҳшатли ва қонли қирғин бўлганини, фашизм устидан қозонилган ғалаба нақадар қимматга тушганини юртимизда яшаётган ҳар қайси оила, ҳар қайси одам яна ва яна бир бор англаши, қалбидан ўтказиши табиий эканини таъкидлади.

Дарҳақиқат, урушнинг даҳшати, унинг қолдирган яралари орадан етмиш йил ўтса-да ҳали бутунлай унутилгани йўқ. Буни бобо-буваларимизнинг ўша даврнинг даҳшатли кунлари ҳақидаги хотиралари, ўқинч ва армонларидан ҳам билиш мумкин. Бу уруш 1.5 миллиондан кўпроқ юртдошимиз учун мардлик синови, душманга қарши жасоратининг амалий намойиши, ярым миллион ватандошимизнинг ҳаёт билан видолашувидир. Бу урушда қанча-қанча ногирон ва майиб-мажруҳ бўлиб қайтган ватандошларимизнинг, бева қолган аёллар ва етим болаларнинг аянчли тақдирини бор. Бир сўз билан айтганда, Иккинчи жаҳон урушининг жабр-зулми ҳеч бир ўзбек хонадонини четлаб ўтмади. Ўша оғир йилларда ҳам ўзбек халқининг одамийлиги, меҳр-оқибати ва олижаноблиги дунёни қойил қолдирди. Зеро, Ўзбекистонимиздек жаннатмонанд юрт, халқимиздек бағрикенг халқ дунёда йўқ.

Мамлакатимиз истиқлолга эришгач, кексаларни эъзозлаш умуммиллий ҳаракатга айланди, десак муболаға бўлмайди. Катталарга ҳурмат, кичикларга иззат, меҳр-оқибат туйғулари одамлар қалби ва шуридан чуқур жой олди. Энг аввало, ана шундай оғир ва синовили кунларни бошидан ўтказган уруш ва меҳнат fronti фахрийлари, нуруний отахон ва онахонларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилди. Уларнинг дам олишлари ва саломатликларини тиклашлариға имтиёзлар берилди. Кексаларнинг пенсия ва нафақалари миқдори йилдан йилга ошириб боришмоқда.

Жорий йилнинг Кексаларни эъзозлаш йили деб эълон қилиниши мамлакатимизда ёши улуг инсонларга бўлган эътиборни янада ошириб, халқимизга хос меҳр-оқибат, бағрикенглик фазилатларини яна бир бор намоён этди. Нурунийларнинг ҳаётини мазмунли қилиш, кўнгилни кўтариш йўлида амалга ошириб келинаётган ишлар изчил давом этмоқда. Хусусан, давлатимиз раҳбарининг “1941-1945 йиллардаги уруш ва меҳнат fronti фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги фармонига асосан уларни ижтимоий ҳимоялаш кўлами кенгайди. Уруш ва меҳнат fronti фахрийлариға йилда бир марта санаторий-соғломлаштириш муассасаларида бепул даволаниш имтиёзининг берилгани кексаларнинг саломатлигини тиклашга хизмат қилаётир. Бундан ташқари, “Ўзбекистон Республикаси фуқаролари — 1941-1945 йилларда уруш ва меҳнат fronti фахрийларини” Иккинчи жаҳон урушидаги Ғалабанинг 70 йиллиги” эсдалик юбилей медал билан мукофотлаш тўғрисида”ги ҳамда “1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида”ги фармонлари кексаларимизга кўрсатилаётган давлат сиёсати даражасидаги эътибор намунасидир.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси халқимизга хос эзгу фазилат ҳисобланган кексаларни эъзозлаш, уларга ҳурмат-эътибор кўрсатиш борасида олиб борилаётган кенг қамровли ислохотларни фаол қўллаб-қувватлайди. Кексаларга ҳурмат, ўзаро ҳамжихатлик каби оилавий аънаналарни ҳимоятадиги маънавий кадриятларнинг муҳим манбаи ва омили, деб билади.

Ғайрат ҚОДИРОВ,

ЎзМТДП Жиззах вилоят кенгаши раиси

Халқимиз бунёдкорлик салоҳиятининг ёрқин намойиши

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов 12 май куни Тошкент шахрида амалга оширилаётган бунёдкорлик ва ободонлаштириш ишлари билан танишди

< Давоми. Бошланиши 1-бетда.

Президентимиз Ислон Каримов 12 май куни ушбу кўприкни бориб кўрди.

Илгари бу чорраҳада иккита катта кўча кесишар, оқибатда тирбандлик юзага келиб, ҳайдовчи ва йўловчиларнинг ортиқча вақт йўқотишига, ёқилғи сарфи ошиб, атроф-муҳит ифлосланишига сабаб бўларди.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан бу ерда эни 26, узунлиги қарийб 500 метр бўлган замонавий кўприк бунёд этилди. Абдулла Қодирий кўчасининг ҳар бир йўналиши тўрт полосали қилиб кенгайтирилди.

Шу пайтгача Себзор кўчасининг ўтказувчанлик имконияти соатига 3200 автомобилни ташкил этган бўлса, 6 қаторли кўприк қурилиши самарасида бу кўрсаткич 9800 тага етди. Абдулла Қодирий кўчасида ҳам энди автомобиллар қатнови 2400 тадан 5600 тага ортади. Бу нафақат ушбу чорраҳадаги тирбандликни бартараф этади, балки Нурафшон, Абай, Олмазор, Зулфияхоним, Қорасарой, Сағбон, Зарқайнар, Навоий, Сақичмон кўчаларидаги қатновга ҳам ижобий таъсир қилади.

Эътиборлиси, шундай катта чорраҳада биронта ҳам светофор йўқ. Йўловчилар ҳам, автомобиллар ҳам бу ерда тўхтовсиз ва ҳавфсиз ҳаракатлана олади.

Ушбу янги иншоот “Тошкентбошланг-ЛИТИ” давлат унитар корхонаси ҳамда “Ўзбекистон темир йўллари” акциядорлик компаниясига қарашли “Кўприкқурилиш” трести томонидан бунёд этилган. Хорижнинг энг замонавий технологиялари ва мамлакатимизда ишлаб чиқарилган қурилиш материалларидан фойдаланилган.

Президентимиз бу ерда амалга оширилган ишлар билан танишар экан, йўлсоз ва қурувчиларнинг меҳнатига юксак баҳо берди.

Аваллари бирор иншоот ёки кўприк қуриш керак бўлса, кимни ёрдамга чақаришни ўйлардик, деди Ислон Каримов. Битта кўприк қуриш учун икки-уч йил вақт кетарди. Энди мамлакатимизда замонавий шахарсозлик, йўлсозлик тажрибаси

ЎзА олган суратлар.

тўла шаклланди, кўприкسозлик соҳаси пайдо бўлди. Мана шундай замонавий, муҳташам кўприкни 8 ойда бунёд этганимиз мамлакатимизнинг жадал ривожланиб бораётгани, халқимиз нақадар улкан ютуқ ва марраларга эришаётганини кўрсатади.

Бу гал мамлакатимиз йўлсозлигида яна бир ангилликка қўл урилди — кўприкнинг икки томонида пиёдалар учун 102 ва 111 метрлик иккита ер усти ўтиш йўлаги барпо этилди. Уларга чиқиб-тушиш учун зинапоё билан бирга эскалатор ва лифт ҳам қурилган. Уларда ёгин-сочинли кунларда ҳимояланиш мосламалари ҳам ўрнатилган. Бундай замонавий, одамлар учун барча қўлайликлар эътиборга олинган кўприк-иншоотлар дунёнинг баъзи мегаполисларидагина мавжуд. Шуни ҳам таъкидлаш керакики, бу иншоот мамлакатимизда кексаларни эъзозлаш, инсон манфаатларини таъминлашга қаратилаётган эътиборнинг амалий ифодаси бўлди.

Себзор кўчаси орқали 98 метрлик яна бир ер ости йўли барпо этилгач, пиёдаларга чорраҳанинг тўртала томонига ҳам ҳавфсиз ўтиш имконияти яратилди.

Давлатимиз раҳбари мамлакатимиз

мустақиллигининг 23 йиллик байрами арафасида мазкур ҳудудда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари билан танишиб, Абдулла Қодирий кўчасини кенгайтириш, аҳолининг дам олиши ва мазмунли ҳордиқ чиқариши учун кенг имконият яратиш, мўътадил иқлимни таъминлаш мақсадида фавворалар бунёд этиши кераклигини таъкидлаган эди.

Ушбу тавсиялар асосида бу ерда кенг кўламли ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари амалга оширилди. Натижада пойтахтимизда яна бир сўлим маскан пайдо бўлди. Йўл бўйига каштан, эман ва лола дарахтлари ўтказилди, райҳонлар экилди. Бу манзара халқимизнинг файзли боғларини, обод хонадонларини эслатади, қалбларга кўтаринкилик бағишлайди.

Дарахт ҳам тирик жон. У соя беради, кўзни қувонтиради, соғлиқни мустаҳкамлайди, умрни узайтиради. Дарахтни севиш, асраш керак. Бу мутасадди ташкилотлар билан бир қаторда мана шу ерда яшаётганларнинг, бутун пойтахтимиз аҳолисининг вазифаси, бурчи бўлмоғидир. Даркор, деди Юртбошимиз.

Маҳаллий вакиллик органларида

Партия гуруҳларининг самарали фаолияти

электорат манфаатларини таъминлаш, ҳудудларни ривожлантиришга хизмат қилиши лозим

< Давоми. Бошланиши 1-бетда.

Партия Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони бўлим бошлиғи Дониёр Тошбоев маҳаллий вакиллик органларидаги партия гуруҳлари фаоллиги ва ташаббускорлигини ошириш, партия вилоят, туман ва шаҳар кенгашлари ходимларининг сиёсий-ҳуқуқий билимларини бойитиш, партиянинг сайловолди Платформаси ҳамда 2015-2019 йилларга мўлжалланган иш дастурини самарали амалга ошириш масалалари юзасидан тақлиф ва тавсиялар билдирди.

Семинарда ФЖШМҚМИ Наманган вилоят ҳудудий бўлини маси раҳбари З.Худойбердиев халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари аъзоларининг ўз сайлов учаскидаги фаолиятини тизимли ташкил этишга доир мониторинг натижалари хусусида маълумот берди. Партия дастурий мақсад-вазифаларини амалга ошириш, сайловчилар манфаатларини ҳимоя қилишда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларидаги ЎзМТДП гуруҳларининг муносиб иштироки кузатилаётгани таъкидланди.

Семинарда маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳларининг назорат таҳлил фаолияти самардорлигини ошириш йўллари муҳокама этилиб, депутатлик назорати институтидан фойдаланишда фуқаролик ҳимояти институтлари билан ижтимоий шериклиқни янада мустаҳкамлаш зарурлигига эътибор қаратилди.

Мазкур йўналишдаги семинар-тренинг **Хоразм** вилоятида ҳам бўлиб ўтди. Унда партия гуруҳлари фаолиятини талаб даражасида ташкил этиш, уларни ЎзМТДП сайловолди Платформасида

белгиланган вазифаларни амалга ошириш, қонунлар, ҳукумат қарорлари ҳамда Давлат дастурлари ижроси устидан жамоатчилик назоратини юритиш ва шу орқали электорат манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш масалалариға алоҳида эътибор қаратилди.

Маҳаллий вакиллик органлариға ЎзМТДПдан сайланган депутатлар, партия вилоят, туман ва шаҳар кенгашлари фаоллари партия гуруҳлари фаолиятини яхшилашга қаратилган ҳуқуқий-ташқилий механизмлардан самарали фойдаланиш борасида ўзаро фикр алмашдилар. Тадбирда ЎзМТДП фракцияси аъзоси Жуманазар Отахонов иштирок этиб, маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳларининг фаолиятини кучайтириш борасида бир қатор тақлиф ва мулоҳазалар билдирди.

— Партия гуруҳларининг самарали ишлашида ЎзМТДП ҳудудий кенгашлари ва кўйи бўғинлар ҳамкорлиги катта аҳамиятга эга, — деди Ж.Отахонов. — Хусусан, бошлангич партия ташкилотларида ҳар чоракда ўтказиладиган йиғилишларда ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича кўплаб тақлифлар илгари сурилмоқда. Ушбу тақлифларнинг кўпчилиги партия гуруҳлариға юборилмоқда. Халқ вакиллари депутатлик назорати ваколатларидан унумли фойдаланган ҳолда ушбу тақлифларни доимий комиссиялар йиғилишлариға, сессиялар кун тартибига олиб чиқиш ёки депутатлик сўрови орқали ҳал этиш имкониятига эга. Вилоятда мавжуд 308 бошлангич партия ташкилотли электро-рат манфаатларини ҳимоялашга доир ҳар чоракда камид битта масала кўтариб чиққанда ҳам бир йилда 1200 дан зиёд масала

ижобий ҳал этилади.

Тадбирда муҳокама этилган масалалар кизгин баҳсларга сабаб бўлди.

ЎзМТДП **Жиззах** вилоят кенгаши ва ФЖШМҚМИ вилоят ҳудудий бўлини маси ҳамкорлигида ўтказилган семинар-тренинг ҳам юксак савияда ташкил этилди.

Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлариға партиядан сайланган депутатларнинг ҳуқуқий билимларини янада юксалтириш, партия гуруҳлари фаолияти самарадорлигини кучайтириш, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган дастурларнинг бажарилишида уларнинг ташаббускорлиги ва масъулигини ошириш каби вазифалар семинар-тренингнинг асосий мавзусига айланди.

Тадбирда ЎзМТДП фракцияси аъзоси Алишер Қодиоров, партия вилоят кенгаши раиси Ғайрат Қодиоров, халқ депутатлари вилоят Кенгашидаги партия гуруҳи раҳбари Баҳром Мамажонов, ФЖШМҚМИ Жиззах вилоят кенгаши бўлини маси етакчи мутахассиси Жаҳонгир Бобобеков қонун ва қонуности ҳужжатларнинг жойлардаги ижроси устидан парламент ва депутатлик назоратини амалга ошириш борасида ўз мулоҳазаларини билдирди.

Семинар иштирокчилари кичик гуруҳларға бўлинган ҳолда ҳам иш олиб бордилар. Тажрибали мутахассислар ва экспертлар иштирокида депутатларнинг фуқаролар мурожаатлари билан ишлаш, партия дастурий вазифалари ва электроти манфаатларидан келиб чиққан ҳолда депутатлик ваколатларидан фойдаланиш, уларнинг сайловчилар олдида ҳисобдорлиги борасидаги вазифалар кўриб чиқилди.

— Семинарда мутахассислар

иштирокчиларни соҳага доир қонунчилик асослари билан таништириб, кенг маълумотлар бергани аини муддао бўлди, — дейди халқ депутатлари Зафаробод туман Кенгашиға ЎзМТДПдан сайланган депутат Шавкат Абдуалимов. — Шунингдек, партия дастурий мақсадлари билан бевосита ҳамоҳанг бўлган бир қатор масалалар ҳақида ҳам фикрлашиб олдик. Жумладан, вилоятдаги мактаб-гача таълим муассасалари фаолиятини яхшилаш, касб-хунар коллежлари битирувчиларини ўз мутахассисликлари бўйича бандлигини таъминлаш ҳолатини ўрганиш бўйича аниқ тақлифлар илгари сурилди.

Қашқадарё вилоятида ўтказилган мазкур йўналишдаги семинар-тренинг ҳам ЎзМТДП маҳаллий кенгашлари ва халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлариға партиядан сайланган депутатларнинг билими ва масъулиятини янада оширишга қаратилди.

Тадбирда Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Кашқадарё вилоят кенгаши раиси Сайфулла Махматмўминов халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларидаги партия гуруҳлари фаолияти, депутатларнинг ўз ваколатидан қай даражада фойдаланаётгани хусусида атрофлича маълумот берди.

Семинарда ФЖШМҚМИ Кашқадарё вилоят кенгаши бўлини маси гуруҳ раҳбари Носир Ҳалимов “Сиёсий партиялар тўғрисида”ги, “Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгаши депутатининг мақоми тўғрисида”ги қонунларда белгиланган халқ депутатлари маҳаллий кенгашларидаги партия гуруҳларининг мақоми ва ҳуқуқлариға эътибор қаратди. Партия гуруҳлари аъзолари мазкур қонунларда мустаҳкамланган депутатлик ҳуқуқларидан самарали фойдаланиш зарурлиги таъкидланди.

— Тадбирда депутатларнинг

Кўп қаватли уйларда яшаётган аҳолининг турмуш шароитини яхшилаш, дам олиши учун имконият яратиш, мўътадил иқлимни таъминлаш мақсадида бу ерда учта фаввора қурилди. Абдулла Қодирий номидаги истироҳат боғи олдидаги фаввора реконструкция қилинди. Уларнинг атрофида одамлар ҳордиқ чиқариши, болажонлар яйраб ўйнаши учун шароит яратилди.

Президентимиз шу атрофда истиқомат қилаётган фахрийлар ва ёшлар билан суҳбатлашди.

— Эски шаҳар аҳолиси асрлар давомида кўримсиз уйларда яшаб келган, у ерда биронта янги қурилиш бўлмаган, — деди Ислон Каримов. — Бу масалани атрофлича ўрганиб, Эски шаҳарни қайта қуришнинг бош режасини ишлаб чиқдик. Унга кўра, янги йўллар, кўприklar, замонавий уйлар, коммуникациялар барпо этилмоқда. Энди Эски шаҳарни “Эски шаҳар” дейиш тўғри келмайди. Яқин йиллар ичида бу жой ҳамма ҳавас қиладиган замонавий масканга айланади.

Аҳоли учун муносиб турмуш шароитлари яратиш, яшил ҳудудларни кенгайтириш борасидаги ишлар натижасида пойтахтимиз тобора обод ва кўркем бўлиб бораётир. Буюк Британиянинг нуфузли “Экономист” журналининг баҳосига кўра, Тошкент шаҳри дунёдаги яшаш учун энг қулай бўлган 140 шаҳар орасида 58-ўринни эгаллагани бунинг далилидир.

Давлатимиз раҳбари ушбу майдоннинг қиёфасини янада яхшилаш, аҳолининг, аввало, болаларнинг дам олиши учун яратилган қўлайликларни кенгайтириш, ҳудудни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича тавсиялар берди.

Халқимиз бунёдкорлик салоҳиятининг, мамлакатимиз тараққиётининг ёрқин намойиши бўлган бундай замонавий иншоотлар, ободонлаштириш ишлари аҳоли фаровонлиги ва ҳаёт даражасини янада оширишга хизмат қилади.

Анвар САМАДОВ,
Матназар ЭЛИМУРОВОВ,
ЎзА мухбирлари

сайловчилар ва партия электроти билан ишлаши, депутатлик сўровидан фойдаланиш, доимий комиссиялар, сессиялар қарорлари ижро этилиши устидан назоратни амалга ошириш каби масалалар бўйича депутатлар билан кизгин муҳокамалар ююштирдик, — дейди ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони бўлим бошлиғи Бехзод Содиков. — Зеро, мазкур тадбирни ўтказишдан мақсад халқ депутатлари туман ва шаҳар Кенгашлариға партиямиздан сайланган депутатларнинг сиёсий ва ҳуқуқий билим даражасини янада ошириш, маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари фаолиятини самарали ташкил этишда уларнинг малакасини юксалтиришдир.

Таъкидлаш жоизки, барча ҳудудларда ўтказилган семинар-тренингларда партия гуруҳи ва депутатнинг назорат ваколатларидан фойдаланиш амалиёти ҳамда уларнинг ўз сайлов учаскаларидан самарали фаолиятини йўлга қўйиш юзасидан методик ва амалий тавсиялар билдирилди.

Мазкур семинар-тренингларда маҳаллий вакиллик органлариға ЎзМТДПдан сайланган депутатларнинг бугунги жараёнлардаги иштироки ва фаолиятиға яна бир бор танқидий-таҳлилий назар ташланди. Унда берилган маълумотлар, билдирилган фикр-мулоҳаза ва тавсиялар партия сайловолди дастурини амалга оширишда депутатларни янада феоликка қорлайди, электрот билан мустаҳкам алоқани йўлга қўйишга хизмат қилади. Сайловчиларни ўйлантираётган, ҳудудларда ечимини кутаётган турли масалалар юзасидан депутатлик сўрови ҳамда назоратини олиб бориш, доимий комиссияларға тақлиф, сессияларға ташаббус-масалалар киритишда уларнинг ташаббускорлиги ва масъулиятини янада кучайтиради.

Мазкур йўналишдаги семинар-тренинглар мамлакатимизнинг барча ҳудудида бўлиб ўтди.

Умида УЗОҚОВА,
Алишер РАҲМОН,
Дилноза ҲАЙИТОВА,
“Milliy tikanish” мухбирлари

Андижон вилояти: Партия дастурини амалга ошириш

ва электорат манфаатларини ҳимоялаш партиянинг барча даражадаги ташкилотлари ва депутатларнинг диққат-марказида бўлиши — давр талаби

Мулоқот

Изчил изланиш ва доимий фаоллик

фаолият самарасини белгилайди

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Андижон вилоят кенгаши раиси Комилжон Отахонов билан суҳбат

— Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси тизимида партиянинг Андижон вилоят кенгаши ўзига хос таърифага эга ташкилот саналади. Партия ташкилотининг фаолияти қайси жиҳатлари билан фарқланади?

— Истиклол йилларида мамлакатимизда давлат бошқарувини янада демократлаштириш ва модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ўрни ва ролини ошириш борасида туб ислохотлар амалга оширилди. Бу эса давлат ва жамият ҳаётида сиёсий партиялар ўрнининг янада мустақамлаштириш ва таъкидлаш бўлиб қолди. Партияларнинг ўз олдига қўйган мақсад ва вазифаларни амалга ошириши учун мустақам ҳуқуқий база яратилди. Сиёсий таърифа орттириш, жамиятда ўз ўрнини топиш, ўзининг барқарор электоратини шакллантириш юзасидан ЎзМТДП ҳам муайян вазифаларни амалга оширди. Бу жараёнда партияимиз ғояларининг ҳалқимиз миллий ҳоҳиш-истакларига уйғунлиги муҳим аҳамият касб этмоқда. Айниқса, ЎзМТДП дастуридаги қадриятларимиз бешиги, миллий гуруҳ туйғусини, шакллантиришда муҳим аҳамиятга эга бўлган маҳалла институтини янада такомиллаштириш вазифасининг устуворлиги фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан электорат вакилларининг мустақам ҳамкорлигига хизмат қилмоқда. Бу ҳаётини мақсад-вазифанинг аҳоли орасига кириб бориши хайрихоҳларимиз ва аъзолар сафини кенгайтирмоқда. Вилоятда 2009 йилда бошлангич партия ташкилотлари сони 260 тани ташкил этган бўлса, бүгун бу кўрсаткич 371 тага етди, партия аъзолари сони 11 мингдан ошди.

ЎзМТДП Марказий кенгаши “Энг намунали бошлангич партия ташкилоти” номинацияси бўйича эълон қилган кўрик-танлов кўйи бўғинлар учун ўз фаолиятини танқидий таҳлил қилиш, мавжуд камчиликларни бартараф этишда кўмак бермоқда. Кўрик-танловда партиянинг Андижон шаҳар ва Жалақудук туман кенгашлари тасарруфидagi бошлангич партия ташкилотлари фаолияти намунали деб топилди. Биргина Хўжабод тиббиёт маркази қошида фаолият кўрсатаётган кўйи

бўғиндаги сафдошларимиз сони 530 нафардан ошгани бошлангич партия ташкилотларимизнинг катта куч эканини яққол намойён этади. Партия ташкилотларининг кўйи бўғинлар билан мустақам ҳамкорлиги 2014 йил 21 декабрь ҳафтада шу йил 29 мартда бўлиб ўтган икки муҳим сиёсий жараёнда ўз самарасини яққол кўрсатди. Вакиллик органларида бўлиб ўтган сайловда вилоятимиздан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига 3, халқ депутатлари вилоят Кенгашига 11, халқ депутатлари туман, шаҳар Кенгашларига 89 нафар депутат сайланди. Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови кампаниясининг самарали ташкил этилишида ҳам партияимизнинг барча даражадаги ташкилотлари ва депутатлари фаоллик кўрсатишди.

— Аёлнинг оила ва жамиятдаги фаоллиги, ёшларимизнинг юксак марралар сари интилиши халқимизнинг миллий ўзлигини англашда муҳим аҳамият касб этади. Жамиятнинг энг фаол қатлами — аёллар ҳафтада ёшлар масаласида партия ташкилоти томонидан амалга оширилаётган ишлар ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Андижон вилоятида ЎзМТДП аъзоларининг 6 минг 453 нафари, яъни 56 фоизи хотин-қизлардан иборат. Бошқача айтсак, фаолиятимизда асосий куч сифатида фаол ва ташаббускор аёлларимизга таянамиз. Жорий йилнинг шу даврига қадар “Аёллар қаноти” 70 га яқин тарғибот тадбири ўтказди. Бунда бизга партия сафидagi хотин-қизларнинг фаоллиги ва ташаббускорлиги кўл келмоқда. Халқ депутатлари вилоят Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат Галина Цой депутатлик сўрови воситасида хайрли ташаббусга қўлуриди: Бўз туманидаги фойдаланилмай, қаровсиз ётган ерда замонавий талабларга жавоб берадиган мактабгача таълим муассасаси ташкил қилди. Айни пайтда бу муассасада 300 нафар болага рус, инглиз ва корейс тиллари ўргатилмоқда. Шунингдек, Бўз шаҳарчасида кўп йиллардан буён ерларнинг захланиши аҳолининг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётган эди. Бу масала ҳам фаол ва ташаббускор депутата

тимизнинг саъй-ҳаракати билан ҳал қилиниб, зарур мелiorация ишлари амалга оширилди.

Шу ўринда айтиш жоиз, “Ёшлар қаноти” ҳам жорий йилнинг ўтган даврида маданий-маърифий мавзуларда давра суҳбатлари, турли тадбирлар ўтказди. Ёш авлодни ҳар жиҳатдан етук инсонлар қилиб тарбиялаш, сиёсий-ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, ташаббускорлиги ва фаоллигини кўллаб-қувватлаш, шижоати ва ғайратини аниқ эзгу мақсадлар сари йўналтириш фаолиятимизнинг устувор йўналиши ҳисобланади. Зеро, ёшлар — юрт таяничи, Ватан келажаги.

Партияимиз сайловолди Платформасида ёшларни Ватанга муҳаббат, юртга садоқат, миллий қадриятларимиз, анъана ва урф-одатларимизни асраш ва ҳимоя қилиш руҳида тарбиялаш, навқирон авлод вакилларининг маънавий эҳтиёжлари ва қизиқишларини қамраб олувчи фаол иштирок этишга жалб қилмоқда. ЎзМТДП ғоясини ёлғиз сиёсий фаол фуқароларнинг ёш авлодини шакллантиришга кўмаклашиш ва ёшларнинг салоҳияти ва ватанпарварлигини юксалтиришга муҳим вазифамиз деб биламиз. Андижон вилоятида ЎзМТДП жами аъзоларининг 49 фоизга яқинини ёшлар ташкил этиши ҳам бежиз эмас.

Партия “Ёшлар қаноти” аъзолари орасида иқтидорли ёшлар талайгина. Зулфия номидagi Давлат мукофоти, “Нихол” мукофоти, Навоий номидagi Давлат стипендияси совриндорларининг сафимизда экани ёшлар билан алоқаларимизни янада мустақамлашмоқда.

“Донлик ва ташаббускорлик — сиёсий етакчилик мезони”, “Ўзбекистондаги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий жараёнлар — ёшлар нигоҳида”, “Энг яхши ҳудудий партия ташкилотлари”, “Озодюртнинг обод гўшаси” “Ўзбекистон ифтихорлари — ёшлар даврасида”, “Банк кредитларининг оилавий тадбиркор-

лик ва миллий ҳунармандчиликни ривожлантиришдаги аҳамияти” “Миллий тикланиш ғоясининг энг яхши тарғиботчиси” каби кўрик-танлов, давра суҳбати ва семинарлар ёшлар ҳаётида унутилмас из қолдирмоқда. ЎзМТДП Марказий кенгаши томонидан партия ташкилотимизга “Дамас” автомашинасининг тақдим этилишида ҳам партияимиз хотин-қизлари ва фаол ёшларининг хизмати катта.

— Вилоят кенгашида партияимизнинг иқтисодиёт соҳасидаги мақсад-вазифалари ижросига қаратилган муайян таъриблар тўплангани ҳам сир эмас...

— Партияимизнинг бу соҳадagi вазифалари ижросини таъминлашда партия вилоят кенгаши қошида тузилган “Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни кўллаб-қувватлаш жамоатчилиги кенгаши” фаолияти муҳим ўрин тутаётди. Жамоатчилик ҳар жиҳатдан етук инсонлар қилиб тарбиялаш, сиёсий-ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, ташаббускорлиги билдириди. 10 га яқин маҳаллий ишлаб чиқарувчи корхоналарга юридик масlahатлар, кредитлар олиш тартиби, бизнес-режа ишлаб чиқиш ва амалга ошириш механизми, маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни кўллаб-қувватлашга оид қонунларимиз моҳияти ва аҳамияти тўғрисида тушунтиришлар олиб борилади.

Шунингдек, жамоатчилик кенгаши 10 дан ортиқ маҳаллий корхоналарда семинарлар уюштирди. Уларда бошлангич партия ташкилотлари ташкил этилишига эришилди.

Ўтган 5 йил давомида партияимиздан сайланган депутатлар ва фаолларимизнинг бевосита ташаббуси ва ташкилотчилиги билан 22 лойиҳа амалга оширилиб, 3 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратилишига эришилди. Бундан ташқари Андижон шаҳри, Шахрихон, Аска, Бўз ва бошқа туманларда фаолият кўрсатаётган етмишга яқин ҳунарманд-усталарга миллий ҳунармандчилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун 2,5 миллиард сўм миқдорида кредит олиш учун бизнес-лоийҳалар тайёрлаш ва банклардан имтиёзли кредит олишларига кўмаклашилди.

Андижон вилоятида туризмни ривожлантириш имкониятлари кенг. Вилоятимизда 60 дан зиёд тарихий қадимжолар мавжуд. Туризм иқтисодий ва ижтимоий масалалар ечимида муҳим ўрин тутиши, қўшимча иш ўринлари яратилишидаги аҳамияти, аҳоли бандлигини таъминлашга хизмат қилишини инобатга олиб мазкур тарихий қадимжоларни туризм марказларига айлантириш партия ташкилотимизнинг муҳим вазифаси ҳисобланади. Бу борада барча куч ва имкониятлар етарли экани партия ғоя-мақсадларига эришишда катта ишонч бағишлайди.

Фаолият: факт ва рақамларда

- ✓ Андижон вилоятида Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг 11 минг 491 нафар аъзоси бор
- ✓ Партия аъзоларининг 56 фоизини хотин-қизлар ташкил этади
- ✓ Вилоятда 371 бошлангич партия ташкилоти фаолият юритмоқда
- ✓ Андижонда ЎзМТДПдан Олий Мажлис Қонунчилик палатасига 3, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига 100 нафар депутат сайланган
- ✓ ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши қошида “Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни кўллаб-қувватлаш жамоатчилиги кенгаши” тузилган
- ✓ ЎзМТДП Андижон вилоят кенгашининг барча даражадаги ташкилотлари ва депутатларга 400 га яқин мурожаат келиб тушиб, уларнинг 385 таси ижобий ҳал этилди
- ✓ 43 депутатлик сўровининг ижобий ҳал этилиши электорат манфаатларини таъминлашга хизмат қилди

Интервью

Партия гуруҳлари билан ҳамкорлик

Ҳаракат дастури ижросида муҳим аҳамиятга эга

Ҳамиджон ОМОНОВ,
ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши раиси ўринбосари:

— Партия Андижон вилоят кенгаши қошида тузилган “Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни кўллаб-қувватлаш жамоатчилиги кенгаши” ўтказган тадбирлар вилоятимизда тадбиркорлик субъектлари фаолиятини янада ривожлантиришга хизмат қилаётди. Ташкил этилаётган тадбирларда соҳага маълумот бериляпти. Натижада, партия вилоят кенгаши ҳузурида тузилган жамоатчилик кенгашига мурожаат қилаётган маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг сафи кенгайиб бораётди. Корхоналар маҳаллийлаштириш дастури доирасида бериладиган имтиёзлар, партиянинг “Банк кредитлари — ҳунармандларга” лойиҳаси асоси-

да ажратилаётган имтиёзли банк кредитлари борасида мурожаат қилмоқда.

Жамоатчилик кенгаши нафақат партиянинг маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни кўллаб-қувватлаш борасидаги дастурий мақсад-вазифалари, балки партия ва партия гуруҳлари ҳамкорлигини ҳам янги поғонага олиб чиқишга ҳисса қўшаётди. Ана шу ҳамкорлик натижасида ўтган йилда халқ депутатлари маҳаллий кенгаш сессияларига 10 дан зиёд ишлаб чиқарувчилар манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган ташаббус-масала олиб чиқилди. Хусусан, вилоятимизда маҳаллий маҳсулотларни ишлаб чиқариш, четдан инвестиция олиб кириш ва янги иш ўринлари яратиш, ишлаб чиқарилган маҳсулотларни экспорт қилишда партияимиздан сайланган депутатларнинг муносиб ҳиссаси бор. Партия Андижон вилоят кенгашининг яқинда бўлиб ўтган мажлисида партия гуруҳимиз билан ҳамкорлигини янада кучайтириш, сайловолди дастурида белгиланган мақсад-вазифаларни бажариш ва электорат манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган ишларни фаоллаштиришни режалаштирдик.

Депутат сўрови

аҳолини ўйлантираётган масалаларни ҳал этмоқда

Набижон ЖАЛОЛОВ,
Халқ депутатлари Андижон вилоят Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат:

— Ўтган йилда партия гуруҳларимиз электорат манфаатларига хизмат қиладиган, ҳудудларни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришга қаратилган ташаббус-масалаларни олиб чиқишга алоҳида эътибор қаратди. Депутатларимиз туризмни ривожлантириш, миллий ҳунармандчиликни кўллаб-қувватлаш, қадимий қадимжоларни ўрганиш ва уларни янада обод қилиш каби ташаббусларни маҳаллий кенгаш сессиялари кун тартибига олиб чиқиди. Халқ депутатлари вилоят Кенгаши депутатлари ўтган йилда 20 га яқин масалани сессия кун тартибига киритиб, 43 депутатлик сўровини амалга оширди. 36 мансабдор шахснинг ҳисоботи тингланб, 170 га яқин депутатлик

назорати ўтказилди. Депутатларимизга фуқаролардан 400 га яқин мурожаат келиб тушиб, уларнинг 385 таси ижобий ҳал этилди.

Ўтган йиллар давомида партия гуруҳларимиз вилоятдаги музейларни ўрганиб, уларга ҳунармандчилик намуналарини ҳам жойлаштириш ташаббуси бўлди. Бундан ташқари, депутатлар ташаббуси билан шаҳар бўйлаб, янги йўналишларга 26 автобус қатнови йўлга қўйилди. Янги йўналишларга қатнаётган автобуслар бир томондан аҳолига қулайлик яратган бўлса, иккинчи томондан партия сайловолди Платформаси ижросини таъминлаётди. Зотан, партия Ҳаракат дастурида йўловчиларга, жумладан, мамлакатимизнинг олис ва етиб бориш қийин бўлган жойлари аҳолисига транспорт хизмати тизимини яхшилаш, қасб-хўнар коллежлари ва академик лицей ўқувчилари учун имтиёзли транспорт қатновини таъминлаш вазифаси белгиланган. ЎзМТДПдан маҳаллий кенгашларга сайланган депутатлар бундан кейин ҳам партия дастурий мақсадларини бажаришда фаоллик кўрсатиши шубҳасиз.

Кўйи бўғинлар

партия дастурий мақсадларининг фаол тарғиботчиси

Фароҳиддин ИКРОМОВ,
“Uz Dong Ju Paint Co” корхонаси қошидаги бошлангич партия ташкилоти етакчиси:

— Бошлангич партия ташкилотлари партиянинг мақсад-вазифаларини кенг тарғиб қилишда муҳим бўғиндир. Шунинг учун ҳам ҳар қандай сиёсий партия уларнинг фаолиятини жонлантириш ва кўйи бўғин аъзолари сафини кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратади. Бошлангич партия ташкилотларининг электоратга энг яқин экани улар билан ҳамкорлигини янги поғонага кўтаришни тақозо этади. Кўйи бўғин билан мустақам ҳамкорлик эса партия электорати манфаатларини ҳимоя қилиш, унинг тарафдорлари сонини оширишни кафолатлайди.

Хотин-қизлар сиёсий фаоллиги

ҳунармандчилик ривожидида муҳим аҳамият касб этмоқда

Гулжаҳон СОЛИБОЕВА,
ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони етакчи мутахассиси:

— Мамлакатимизда аёлларнинг таълим, соғлиқни сақлаш ва тадбиркорлик соҳаларда муваффақият билан фаолият кўрсатаётгани қувонarli ҳол. Бундан ташқари, вакиллик органларида ҳам хотин-қизларга кенг ўрин ажратилгани уларни сиёсий жараёнларнинг фаол иштирокчиси қилиб қолди. Қабул қилинаётган қонунлар, маҳаллий кенгаш сессияларига олиб чиқилаётган ташаббус-масалалар бевосита аёлларнинг иштирокида ўтмоқда. Бу эса жойларда миллий ҳунармандчилик ва оилавий тадбиркорлик субъектларини ташкил этиш ва улар фаолиятини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Шунинг учун ҳам вилоятимизда аёлларга хос ҳунар турлари — тўқувчилик, тикувчилик, гиламдўзлик билан шуғулланувчи корхоналар сони йилдан-йилга ошиб бораётди. Бундай корхоналар сафининг кенгайишида “Аёллар қаноти” ташкил этилаётган тадбир ва давра суҳбатлари ҳам муҳим аҳамият касб этмоқда. Ўтказилган тадбирларда миллий ҳунармандлик турларининг ривожланиш истиқболлари ва оилавий тадбиркорлик соҳаларининг юртимиз иқтисодиётида туғган ўрни ҳақида маълумотлар берилди. Шунингдек, “Аёллар қаноти” ўтказган “Конституция ва қонунларда хотин-қизлар манфаатларининг кафолатланиши” мавзусидаги давра суҳбати, “Аёл, жамият ва сиёсат” лойиҳаси доирасида “Аёлни улуғлаш — оилани, Ватанни, ҳаётни улуғлаш демакдир” каби маънавий-маърифий тадбирлар хотин-қизларнинг ҳуқуқий билим, савияси ошишига, партияимиз дастурий мақсад-вазифаларини янада кенгроқ тушунишларига замин яратмоқда.

Режаларнинг аниқ ечими — муваффақият асоси

Қамола АБДУВАЛИЕВА,
ЎзМТДП Андижон вилоят кенгаши Ижроия қўмитаси девони бош мутахассиси:

— Биз, энг аввало, ташаббускор, масъулиятни ҳис қиладиган, замонавий дунёқараш ва билимга эга кадрлар захирасини шакллантиришга алоҳида эътибор қаратиб келмоқдамиз. Партия ташкилотларида ишлаётган масъул кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишнинг замонавий механизmlарини ишлаб чиқиш, кадрлар қўнимчилигининг олдини олиш юзасидан тегишли чора-тадбирларни ишлаб чиқдик. Сайловчилар ишончини қозониш фақат депутатларимизгагина эмас, энг аввало, партия етакчиларига алоҳида масъулият юклайди. Қуруқ ваъда билан эмас, фақат амалий ишлар билан партияимиз салоҳиятини намойён этиш мумкин.

Халқ депутатлари маҳаллий кенгашлардаги партия гуруҳлари олдида электорат манфаатларига хизмат қиладиган, ҳудудлар учун долзарб аҳамиятга эга масалалар ечимига алоҳида ёндашиб, сессиялар кун тартибига муҳим масалаларни олиб чиқиш вазифаси турбди. Депутатларимиз туризмни ривожлантириш, миллий ҳунармандчиликни кўллаб-қувватлаш, қадимий қадимжоларни ўрганиш ва уларни янада обод қилиш каби вазифаларни амалга оширишга қаратилган аниқ лойиҳалар устида иш олиб бормоқда. Партия гуруҳлари ташаббусларини янада кенгайтириш, сессиялар кун тартибига электоратимиз манфаатларини ҳимоя қиладиган масалаларни киритишга эришиш мақсадида тақлифлар ва лойиҳалар тайёрлайдиган алоҳида гуруҳ тузди.

Жорий йилда олдимизда турган яна бир долзарб вазифа — фуқаролар мурожаатлари билан ишлашни янада кучайтириш. Чунки фуқаролар мурожаатларининг ижобий натижаси аҳолининг партияга бўлган ишончини мустаҳкамлайди. Ўтказилаётган тадбирларимизнинг самарадорлигини ошириш, моҳиятан ранг-баранглигига эришиш ва тадбирларни ўтказишда замонавий усуллардан кенг фойдаланишга эътибор қаратиш зарур. Партия вилоят кенгаши ишлаб чиққан “Самарали ҳамкорлик сари” лойиҳаси доирасида янги ташкилот ва муассасалар билан алоқа боғлаш, ҳамкорлик ўрнатиш, бутун ҳудуд аҳолисини партия атрофида қамраб олишга эришишни мақсад қилганмиз.

Депутат минбари

Парламент ривожини
ва бугунги вазифаларамалдаги қонунларни янада
такомиллаштиришни тақозо этади

Олий Мажлис палаталарининг қўшма йўғилишида Юртбошимиз ҳуқуқий қўллаш ва амалга ошириш самарадорлигига эришиш, қонунларнинг сўзсиз бажарилиши, уларнинг бир-бирига зид келиб қолмаслиги, қонунчиликнинг аниқ тизимга асосланиши, ҳуқуқий тартибга солиш тизимининг мукамал бўлишини таъминлаш зарурлигига алоҳида эътибор қаратди.

Дейрли чорак аср мобайнида миллий қонунчилик мактаби асосларини яратиш борасида сезиларли муваффақиятлар қўлга киритилди, муайян тажриба тўпланди. Бироқ, эришилган ҳар бир марра янги вазифаларни ҳам пайдо қилиши табиий ва бу ижобий ҳолдир. Чунки ушбу вазифалар ўтган босқичда амалга оширилган ишлар натижасида пайдо бўлади. Уларни ҳал этмай туриб кейингисига ўтиб бўлмайди. “Ўзбек модели”даги босқичма-босқичлик таъминининг сири ва самарадорлиги ҳам шунда аслида. Мазкур мақоламизда маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳаси қонунчилигига ана шу нуқтан назар билан эътибор қаратишни лозим тоғдир.

Мустақиллик йилларида Юртбошимиз раҳнамолигида кўп минг йиллик бой ва бебаҳо тарихий, маданий ва маънавий меросимизни тиклаш, сақлаш, ўрганиш, тарғиб ва ташвиқ этиш иши давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Самарқанднинг 2750, Қарши ва Шаҳрисабз шаҳарларининг 2700, Хива, Бухоро ва Термиз шаҳарларининг 2500, Тошкентнинг 2200, Марғилоннинг 2000 йиллик тўйлари халқроқ миқёсда кенг нишонланди, Ўзбек халқининг тарихий-маданий мероси умумдунё аҳамиятига молик қадрият экани эътироф этилмоқда. Ўзбекистоннинг жаҳон сайёҳлик марказларидан бирига айланишида юртимизнинг ўзига хос ва бетакор меросга эгалиги муҳим ўрин тутди. Ўшундан айтганда, Президентимиз бошчилигида бу борада амалга оширилган ишларни асосларга татиқлиқ десак муволаф бўлмайди.

Ҳозирда мамлакатимизда моддий маданий мероснинг кўчмас объектлари 8, 1 мингдан ортиқчи (уларнинг эллик фоиздан ошиги археология мероси объектларига тўғри келади), музейлардаги кўчар объектлар юз минг, архив ҳужжатлари эса миллиондан зиёددир ташкил этади. Шундай улуғвор ва бетакор боситнинг ҳисобини юритиш, уни авайлаб сақлашдек ўта масъулиятли жараёнда, албатта, парламентнинг ҳам ўзига хос ҳиссаси бор. Ўтган йилларда маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш соҳаси қонунчилигининг пойдевори яратилди, асосий йўналишлар билан боғлиқ мақсад ва вазифалар, ҳуқуқ ва мажбуриятлар тизими жорий қилинди. “Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”, “Маданий бойликларнинг олиб чиқиши ва олиб кирилиши тўғрисида”, “Археология мероси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”, “Архив иши тўғрисида”, “Музейлар тўғрисида”, “Геодезия ва картография тўғрисида”ги қонунлар ва қатор қонунот ҳужжатлари шулар жумласидандир. Қисқача айтганда, Ўзбекистонда маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш қонунчилигининг аниқ тизими шаклланди, галдаги асосий вазифа эса уни янада такомиллаштириш, ўтган босқич натижалари сифатида юзга келган янги вазифаларни амалга оширишдан иборатдир. Бу борада икки асосий жиҳатга эътибор қаратиш жоиз.

Биринчиси, амалдаги айрим қонунларни танқидий кўз, яъни бугунги кун нуқтаи назари билан қайта кўриб чиқиш зарурати мавжуд. Масалан, 1998 йили қабул қилинган “Маданий бойликларнинг олиб чиқиши ва олиб кирилиши тўғрисида”ги қонунни олайлик. Бу ўша давр учун жуда керак ва яхши ҳуқуқий ҳужжат эди. Аммо орадан дейрли йигирма йилга яқин вақт ўтди. Шу давр ичида маданий бойликларнинг олиб чиқиш ва олиб кириш билан боғлиқ ҳуқуқий муносабатларни амалга ошириш борасида муайян тажриба тўпланди, қатор янги вазифалар пайдо бўлди. Қолаверса, куйи палата Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг 2005 йилдан буён мазкур қонун ижроси назорат-таҳлилга бағишланган тadbирлари амалдаги қонунни янада такомиллаштириш зарурати вужудга келганини кўрсатмоқда.

2001 йили қучга кирган “Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”ги қонун, асосан, маданий мероснинг кўчмас объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишга оид муносабатларни тартибга солишга қаратилган. Бироқ бугунги давр ва юзга келган шароит кейинги йилларда соҳа қонунчилигига бевосита тааллуқли янги ёндашувлар ҳам пайдо бўлганини инобатга олишни тақозо этаётди. Чунки маданий мерос объектлари деб номланган тушунча нафақат кўчмас ёки кўчар, балки моддий ва номоддий объектларни ҳам ўз ичига олади. Ўз навбатида, номоддий маданий мерос объектлари дейилганда кўчар ашёлар, яъни маданий бойликларни

ҳам англаш мумкин. Бундан ташқари, музей, археология ашёлари, архив ҳужжатлари, турли хари ва чизмалар ҳам маданий бойликлар сирасига киради. Модомки шундай экан, сўнгги йилларда қабул қилинган “Музейлар тўғрисида”, “Археология мероси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”, “Архив иши тўғрисида”ги қонунларда белгиланган қоида ва меъёрлар маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб киришга доир қонунчиликда ҳам ўз аксини топиши лозим бўлади.

Ҳолбуки, амалдаги қонунда маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб киришга масъул бўлган давлат бошқаруви идораларининг ваколатлари аниқ ва тўлиқ белгилаб берилмаган. Тўғри, амалдаги қонуннинг 5-моддасида айрим қоидалар мавжуд бўлиб, унга мувофиқ маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб киришни давлат томонидан тартибга солиш Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ҳамда Давлат божхона қўмитаси зиммасига юклатилган. Бироқ маданий бойликларнинг каттагина қисми — архив ҳужжатларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишга бевосита ваколатли бўлган “Ўзархив” агентлиги назардан четда қолган.

Шунингдек, маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб кириш борасида маҳаллий давлат ҳокимияти идораларининг ҳам ўрнини мустаҳкамлаш зарурати мавжуд. Чунки маданий бойликлар, асосан, жойлардаги турли муассасаларда сақланади, тегишли маъмурий ҳудудлар маданият ва спорт ишлари тузилмалари, ҳокимликлар таркибидадир. Маданий бойликларга оид мулк ҳуқуқининг ўзгартирилиши билан боғлиқ ҳаракатлар ҳам бевосита жойларда қайд этилади. Шунингдек, аҳоли қўлида асрлар давомида сулолави, олиавий мерос бўлиб келадиган маданий бойликлар ҳам борки, уларни асраб-авайлаш, четга ноконуний тарзда олиб чиқиш кетмаслик борасида тегишли ишларни мунтазам йўлга қўйишда маҳаллий давлат ҳокимияти идоралари жонбозлик кўрсатишлари лозим.

Амалдаги қонунда белгиланган маданий бойликлар экспертизасига доир қоидаларни ҳам замон талаблари, яъни бугунги кун нуқтаи назари билан қайта кўриб чиқиш талаб этилади. Чунки экспертиза институти маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб кириш жараёнида ҳал қилувчи субъект ҳисобланса-да, бироқ амалдаги қонунда тўлиқ акс этмаган.

Президентимиз парламент олдида турган вазифалар ҳақида тўхталар экан, тўғридан-тўғри таъсир кўрсатадиган қонунларни яратишга алоҳида урғу берди. Бу эса, маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонунчиликка оид энг муҳим масалалар, хусусан, маданий бойликларга тааллуқли ашёлар тоифаларини белгилөөчи қоидалар қонунларнинг ўзида акс этишини тақозо этади. Чунки мазкур тоифаларни аниқ белгилamay туриб экспертизани амалга ошириб ҳам, бундай муҳим вазифани қонуноти ҳужжатларига ҳавола қилиб ҳам бўлмайди.

Амалдаги қонунда эътибор қаратилмаган яна бир муҳим жиҳат — маданий бойликларни олиб чиқиш, олиб кириш, вақтинча олиб чиқиш, вақтинча олиб кириш тартиби қайд этилмаган ва унга масъул бўлган тегишли ваколатли идора аниқ белгиланмаган.

Қонундаги эътибор қаратилиши лозим бўлган яна бир жиҳат маданий бойликларни олиб чиқиш ва олиб кириш бўйича ўрнатилган тартиб дипломатия имтиёзлари ва иммунитетларига эга шахсларга тегишли эмаслиги билан боғлиқ. Чунки бугун айни шундай йўл билан ҳам маданий бойликларни четга олиб чиқиш кетиш мумкинлигини ҳеч қим инкор этолмайди. Қолаверса, божхонадоир қонунчилигимизда ҳам мазкур тоифа шахсларнинг шахсий юки божхона кўригидан белгиланган тартибда ўтказилиши мумкинлиги мурҳлаб қўйилган.

Маданий бойликларни четга фақат вақтинча — кўргазмалар ташкил этиш, қайта тиклаш-таъмирлаш ва илмий тадқиқотларни амалга ошириш учунгина олиб чиқиш мумкин, деб ҳисоблаймиз. Шунинг учун ҳам уларни театр, концерт ва бошқа санъаткорлик фаолияти ҳамда Ўзбекистон Республикасининг элчионалари ва ваколатхоналарини жиҳозлаш учун вақтинча олиб чиқиш кетишга оид истисноларни амалдаги қонундан чиқариб ташлаш лозим. Бундан ташқари, маданий бойликларни вақтинча олиб чиқиш кетиш ҳолатлари фақат қонуннинг ўзида белгиланиши, уларнинг қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолатларда олиб кетиш мумкинлиги қоидадан воз кечиш зарур.

Яна бир жиҳат — амалдаги қонунда маданий бойликлар сақланмаган муассасалар сирасига фақат давлат тасарруфидоир идоралар киритилган. Ҳолбуки, бундай бойликлар хусусий ташкилот ва фуқароларда ҳам сақланади. “Маданий бойликларнинг олиб чиқиши ва олиб кирилиши тўғрисида”ги қонунда токи ана шундай номутаносибликлар мавжуд экан, унинг янги тахирини тайёрлаш бугуннинг талаби, долзарб вазифа саналади.

Иккинчи жиҳат маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги амалдаги қонунчилигининг бошқа тармок қонунчилиги билан ўзаро уйғунлиги масаласи билан боғлиқ. Ўтган йиллар тажрибаси ўзга тармокларга оид амалдаги

қонунчиликда маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишнинг ўзига хос жиҳатларига етарли даражада эътибор қаратилмаган.

Демак, биз амалдаги қатор кодекс ва қонунларни маданий мерос объектларига оид қонунларда назарда тутилган қоидалар нуқтаи назардан қайта кўриб чиқишимиз лозим. Чунки ҳозирда қирққа яқин кодекс ва қонунларда акс этган мазкур масалалар маданий мерос соҳасига оид қонунларда белгиланган институт ва ёндашувларга ё зид, ё мос келмай қолган.

Биринчидан, “Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”ги қонунга кўра, маданий мерос объектлари моддий ва номоддий маданий мерос объектларидан иборат. Ансамбллар, диққатга сазовор жойлар ва ёдгорликлар моддий маданий мерос сирасига киради. Қонуннинг 3-моддасида “ёдгорликлар” тушунчаси тарихий, илмий, бадиий ёки ўзгача маданий қимматга эга бўлган кўчмас ва кўчар объектларини ўз ичига олиши белгиланган. Аммо “Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари тўғрисида”, “Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида”, “Давлат уй-жой фондини хусусийлаштириш тўғрисида”, “Туризм тўғрисида”, “Давлат кадастрлари тўғрисида”ги қонунлар, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс, Жиноят кодекси, Фуқаролик кодекси, Ер кодекси ва Солиқ кодексига “тарих ва маданият ёдгорликлари” қабилидаги атамалар ҳам ишлатилганки, бундай ёндашув, биринчидан, ансамбллар, диққатга сазовор жойлар, номоддий маданий мерос объектлари сингари муҳим институтларни ҳуқуқий қўллаш доирасидан четда қолдиради. Иккинчи томондан, илмий аҳамиятга эга объектларни инкор этади. Бундан ташқари, “ёдгорлик” тушунчаси таркибиде бўлган объектларни мазкур институт қаторида санаб ўтиш ҳолатлари ҳам мавжуд.

Бунга айрим қонун ҳужжатларида фойдаланилган “архитектура ёдгорликлари” атамаси ёрқин мисол бўла олади. Тўғри, 2002 йили ўз кучини йўқотган “Архитектура ва шаҳарсозлик тўғрисида”ги қонуннинг 2, 12, 14, 19-моддаларида архитектура ёдгорликлари атамаси ишлатилган. Бироқ мазкур ҳолат Шаҳарсозлик кодексига тўғрилиниб, унинг ўрнида “Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида”ги қонунга мос тарзда маданий мерос объектлари атамаси қўлланилган. Бундан ташқари архитектура ёдгорлиги атамасини моддий маданий мероснинг бошқа объектлари зарари ё эвазига ноўрин қўллаш ҳолатлари ҳам мавжуд. Буни Солиқ кодекси, “Туризм тўғрисида”, “Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш тўғрисида”ги қонунларда кузатиш мумкин.

Иккинчидан, қатор қонун ҳужжатларида маданий мерос билан боғлиқ бўлган “бойлик” тушунчаси “тарихий бойлик”, “археологик бойлик” атамалари воситасида ноўрин қўлланилган. Чунки “Маданий бойликларнинг олиб чиқиши ва олиб кирилиши тўғрисида”ги қонунга мувофиқ маданий бойликлар кўчар ашёлар сирасига киритилган. Шу нуқтаи назар билан қараганда, масалан, “Ўзбекистон Республикасида мулкчилик тўғрисида”ги қонуннинг 19-моддасидаги давлат мулкнинг объектлари сирасига маданий мероснинг минглаб кўчмас объектлари кирмай қолган. Фуқаролик кодексининг 1-моддаси, “Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида”ги қонуннинг 24-моддасида кўзда тутилган тарихий, маданий бойликлар институти маданий мероснинг кўчмас объектлари доирасидан четда қолишига сабаб бўлмоқда. Қолаверса, маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида “тарихий бойликлар” тушунчаси мавжуд эмас. Божхона кодексига ҳам “Маданий бойликларнинг олиб чиқиши ва олиб кирилиши тўғрисида”ги қонундаги “маданий бойлик” тушунчаси ноўрин талқин қилинган.

Учинчидан, “Архив иши тўғрисида”ги қонунга мувофиқ архив муассасаси ва идоравий архив алоҳида институт сифатида ажратиб қўйилди. Мазкур янги қонуннинг қучга кириши эса Оила кодекси, “Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида”, “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов тўғрисида”, “Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тўғрисида”, “Электрон ҳисоблаш машиналари учун яратилган дастурлар ва маълумотлар базаларининг ҳуқуқий ҳимояси тўғрисида”, “Ўзбекистон Республикасининг халқроқ шартномалари тўғрисида”, “Банклар ва банк фаолияти тўғрисида”, “Геодезия ва картография тўғрисида”, “Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида”, “Ахборот эркинлиги принциплари ва кафолатлари тўғрисида”, “Муаллифлик ҳуқуқи ва тўрдош ҳуқуқлар тўғрисида”, “Ипотека тўғрисида”, “Қимматли қўғозлар тўғрисида”ги қонунларга тегишли ўзгартиришлар киритишни тақозо этади.

Мазкур масалалар Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг доимий диққат-эътиборида турибди. Яқинда ўтказилган анжуманда тилга олинган икки йўналиш ҳам ҳар томонлама муҳокама қилиниб, амалга оширилиши зарур бўлган чора-тадбирлар белгиланб олинди. Қолаверса, улкан ва бебаҳо миллий маданий меросимизни асраб-авайлаш, халқимиз ва бутун дунёга тарғиб этиш ишини ўзининг асосий вазифаларидан бири сифатида эътироф этган “Миллий тикланиш” демократик партиясининг Қонунчилик палатасидаги фракцияси таҳлил этилган масалалар ечимини таъминлашга қаратилган қонун лойиҳалари юзасидан иш олиб бормоқда.

Азамат ЗИЁ,
ЎзМТДП фракцияси
аъзоси

Ёшлар форуми

“Юрт тинчлиги,
Ватан тараққиёти,
халқ фаровонлиги йўлида
бирлашайлик!”Оролбўйида ўтказилган форум ёшларни шу
муштарак мақсад атрофида бирлаштирди

Бугун мамлакатимизда жамаият ҳаётининг барча соҳасини демократлаштириш, модернизациялаш ва ислохотларни чуқурлаштиришда ёшлар фаол иштирок этмоқда. Ўз навбатида, юртимизда ёшларнинг замон талаблари даражасида таълим-тарбия олиши, касб танлаши, спорт билан шугулланиши, ўз истеъдодини намоён этиши учун барча шароит мавжуд.

Президентимизнинг 2014 йилнинг 6 февралда қабул қилинган “Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатини амалга оширишга қаратилган қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарори бу борадаги ишлар қўламини янада кенгайтиришга хизмат қилаётди.

Бу жиҳатлар Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг Марказий кенгаши ташаббуси билан Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши томонидан Нукус шаҳрида ўтказилган “Юрт тинчлиги, Ватан тараққиёти, халқ фаровонлиги йўлида бирлашайлик!” шиори остидаги Ёшлар форумида ҳам яққол намоён бўлди.

Бердак номидаги Қорақалпоқ давлат музыка театрида бўлиб ўтган анжуманда ЎзМТДП Марказий ва Қорақалпоғистон Республикаси кенгашлари, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси аъзолари, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ва халқ депутатлари шаҳар, туман Кенгаши депутатлари ҳамда “Ёшлар қаноти” фаоллари иштирок этди.

— Мустақиллик йилларида мамлакатимизда Президентимиз раҳнамолигида ишлаб чиқилган ривожланишнинг “Ўзбек модели” асосида ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлашнинг ҳуқуқий, ташкилий асослари яратилди, уларнинг имконияти ва қобилиятини рағбатлантириш, қўллаб-қувватлашнинг мустаҳкам механизми шаклланди, — деди Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши раиси ўринбосари Баҳамдулла Нурабуллаев. — Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, соҳага оид 20 дан ортиқ қонун ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар бу йўналишда мустаҳкам ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Айниқса, “Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари ҳақида”ги қонун ва Давлат дастурларининг муваффақиятли амалга оширилиши ҳар томонлама соғлом авлодни тарбиялаш, ёшларнинг иқидий ва интеллектуал салоҳиятини юзга қикариш, йигит-қизларимизни ҳар томонлама етук қилиб камолга етказишда муҳим омил бўлаётди.

Ёшлар билан ишлаш масаласи нафақат давлат ташкилотлари, балки фуқаролик жамаияти бошқа институтларининг ҳам диққат марказида бўлиб келаётди. Партияимизнинг дастурий мақсад-вазифаларини амалга ошириш, миллий қадрият, анъана ва урф-одатларимизни асраб-авайлаш, улуг аждодларимизнинг бой меросини ўсиб келадиган ёш авлодга ўз ҳолича етказиш, улар қалбига халқимиз ўтмиши ва келажигидан ғурурланиш туйғусини уйғотиш асосий вазифамиз ҳисобланади. Бу борада “Ёшлар қаноти” фаоллари асосий эътиборни, энг аввало, маҳалла ва қишлоқ ёшлари билан мунтазам иш олиб боришга, ёшлар ўртасида ўтказилаётган тadbирлар таъсирчанлигини янада оширишга қаратмоқда.

Анжуманда Олий Мажлис Сенати аъзоси, Ўзбекистон Қаҳрамони Ғайратдин Хожаниязов, ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девончи бош мутахассиси Ҳамдам Ниёзов бугунги Ўзбекистон

ёшларининг ғайрат-шижоати, интеллектуал салоҳияти, юксак маънавияти мамлакат тараққиётига пойдевор бўлиши, бу эзгу мақсад ёш авлод манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган ислохотлар, қабул қилинаётган қонунлар воситасида рўйбга чиқаётгани, ЎзМТДП ёшлари бу жараёнда муносиб иштирок этаётганини алоҳида эътироф этишди.

Қорақалпоғистонлик ёш ҳунармандларнинг миллий маҳсулотлар кўргазмаси иштирокчиларда катта таассурот қолдирди. Турли соҳаларда ташаббускорлиги ва изланувчанлиги билан тенгдошларига ибрат бўлаётган ёшлар партия сафига қабул қилиниб, уларга аъзолик гувоҳномалари топширилди. Танқили санъаткорларнинг истиқлол, она юрт ва ёшликни мадҳ этувчи куй-қўшиқлари форумга ўзгача файз бағишлади.

Форум иштирокчиларининг бир гуруҳини суҳбатга тортиб, уларнинг таассуротлари билан қизикдик.

Жанжайхан ДАРМЕНОВ,
халқ депутатлари Нукус

шаҳар Кенгашига ЎзМТДПдан сайланган депутат:

— Ижтимоий-сиёсий жараёнларда ёшларнинг фаол иштирокини таъминлаш ва шу орқали жамаият ҳаётида ёшлар иштирокини кенгайтириш, ЎзМТДП дастурий ғояларини навқирон авлод онига етказиш партия гуруҳимизнинг асосий вазифаси ҳисобланади. Бугунги форум ҳам партияимиз сафига интеллектуал салоҳиятли ва истеъдодли ёшларни янада кенг жалб этиш, навқирон авлод вакилларида юрт тақдирига дахлдорлик туйғусини қучайтириш, юрт тараққиётининг ҳар бир жаҳасида уларнинг иқидорли, илмий салоҳияти ва шижоатидан унумли фойдаланишда муҳим аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Айшолпан УРАЗИМБЕТОВА,
Зулфия номидаги Давлат

мукофоти совриндори,

ЎзМТДП фаоли:

— Қорақалпоқ ёшлари ҳаётида ЎзМТДП “Ёшлар қаноти”нинг муносиб ўрни бор. Бугунги ёшлар форуми ҳам ўзаро мулоқотга бой, таассуротларга тўла, ҳаяжонли руҳда ўтди. Партияимиз бу каби тadbирларни нафақат марказий шаҳар ёки туманларда, балки республикамизнинг чекка ҳудудларида ҳам ташкил этиб бориши лозим. Бошқача айтганда, навқирон авлод вакиллари юксак маънавиятли ва жисмонан бақувват этиб тарбиялаш, улар онгини турли ёт ғоялар ва мафкуравий таҳдидлардан асрашда миллий истиқлол ғояси, асрлар оша сайқал топиб келган аждодларимизнинг миллий-маънавий меросидан самарали фойдаланиш ва бу эзгу мақсад йўлида бор қуч-имкониятимизни сарфлашимиз зарур.

Гулноза ҚУРБОНОВА,
ЎзМТДП фаоли:

— Мамлакатимизда ёш авлоднинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, уларни ҳеч қимдан кам бўлмаган инсон этиб воғга етказиш масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирини ташкил этади. Ёшларнинг ўз танлаган соҳаси бўйича замонавий таълим-тарбия олиши, истеъдод ва салоҳиятини кенг намоён этиши учун барча шароит яратилган. Зеро, Ватанимиз келажаги, халқимизнинг эртанги қуни, мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамаиятида муносиб обрў-эътиборга эга бўлиши навқирон авлоднинг таълим-тарбияси, қандай инсон бўлиб ҳаётга кириб боришига бевосита боғлиқ. Мақсадим — бугун аъзоси бўлган партиянинг таянчи бўлмиш ёшлар қаторида ЎзМТДП ғояларини ҳаётга татбиқ этишда фаол иштирок этиб, юртимизнинг порлоқ келажаги учун муносиб ҳисса қўшишдир.

Илья ДИЛЬМАНОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Мозийдан садо

Юртимиз тарихий обидалар, муқаддас зиёратгоҳ ва қадамжоларга жуда бой. Бундай ноёб ва беқиёс масканлар бугун бебаҳо мерос сифатида алоҳида ёзозланмоқда. Қашқадарё воҳасида ҳам ана шундай узок ўтмишга туташи, бугун ҳам аҳолининг маънавий ҳаётида муҳим ўрин тутаяётган масканлар кўп. Улар тарихини ўргатиш, обод ва файзли гушаларга айлантириш борасида кенг қамровли лойиҳалар амалга оширилмоқда.

— Халқимизнинг миллий ва маънавий меросини тиклаш, асраб-авайлаш, тарихий масканларни ободонлаштириш ҳамда илмий ўрганиш фаолиятимизнинг бош мақсади саналади, — дейди "Олтин мерос" халқаро хайрия жамғармасининг Қашқадарё вилояти бўлими раҳбари Шарофат Ашурова. — Жамғармаиз Қарши шаҳридаги Қиличбек мадрасасида жойлашган бўлиб, кичик тарихий музей, маърифатхона, миллий қолғу асбобларини таъмирлаш устaxonаси ҳамда ёш ижодкорларнинг "Хайрат" тўғарганини ўзда бирлаштирган.

Туман бўлимлари ҳам ана шундай йўналишда фаолият кўрсатмоқда. Жамғарманинг Миришкор туман бўлими миллий хунармандчиликни янада ривожлантириш ва уларни ёш авлод вакилларига ўргатиш, аҳолини касб-хунарга йўналтириш бўйича самарали фаолият олиб бормоқда. 2013 йилда жамғарма айна йўналишда "Момолар меросига эҳтиром" ижтимоий лойиҳасини ишлаб чиқди. Лойиҳага шахар марказидан 110-130 километр узоқда жойлашган Женов қишлоғида истиқомат қиладиган хотин-қизлар жалб этилди. Уларга патли ва патсиз

Тикланаётган тарих — маънавиятга қувват

гилам тўқиш ва қадимий кигизларни тиклаш сирлари ўргатилди. Ушбу лойиҳа Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фаолияти жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонди грантига лойиҳа қўрилди. Қўлга киритилган маблағ эса лойиҳани амалиётга татбиқ этиш имкониятини кенгайтди.

Имкониятлардан унумли фойдаланган жамғарма вакиллари айна вақтда тумандаги минг йиллик тарихга эга Шахристон ва Қўҳна Фазли тепалигини илмий ўрганишга бел болаган. Бу борада "Жавоҳирлар салтанати" номли тарихий, илмий оммабоп китоб нашрга тайёрланмоқда.

Воҳадаги Хўжайилмакони, Оксарой, Жаҳонгир ва Шамсуддин Кулол мақбаралари, Лангар ота, Абу Абдуллох ал-Марвазий, Мирхай-

дар Султон, Қусам Шайх, Абул Мўйин Насафий қадамжолари нафақат юрдошларимиз, балки сайёҳларни ҳам ўзига мафтун этиб келяпти. Бу каби тарихий масканларнинг ўтмиши, ўзига хос сир-синаотини чуқур ўрганиш жамғарманинг асосий фаолияти сирасига киради. Хусусан, ўтган давр мобайнида жамғарманинг Миришкор тумани бўлими билан ҳамкорликда улуг зотларнинг ҳаёти ва ижоди, миллий хунармандлик намуналари ҳамда бахшчилик мактабларига оид китоб ва рисоалар тайёрланиб чоп этилди.

Вилоятда 1023 маданий мерос объектлари мавжуд, уларнинг асосий қисми археология ёдгорликларидир, — дейди вилоят маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш давлат инспекцияси бошлиғи Жаҳонгир Халилов. — Воҳадаги қўллаб ёдгорликлар,

қадамжолар даврлар силсиласи, мустабид замон бўҳронлари боис вайронага айланган эди. Масалан, Лангар ота зиёратгоҳи узок йиллар эътибордан четда бўлиб, анча вақтгача уни маҳаллий халқ имкон қадар таъмирлаб келди. Мустақиллик йилларида эса юртимиздаги маданий мерос объектларига муносабат тубдан ўзгарди: кенг қўламли таъмирлаш ишлари бошланди. Шу жумладан Лангар ота зиёратгоҳи ҳам қайта қурилиб, реконструкция қилинди. Бугун зиёратгоҳ тоғ бағрида қўрқ бўлиб турибди. Мақбара ичида дафн этилган азиз авлиёлар номлари ва фаолияти алоҳида қайд этилган. Зиёратчилар ана шу ёзувлар орқали зиёратгоҳ ҳақида маълумотларга эга бўлишади. Бу каби зиёратгоҳлар аҳолининг, айниқса, ёшларимизнинг маънавий ҳаётида муҳим ўрин тутди. Аҳамиятлиси Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг сайловолди Платформасида ҳам мавжуд маданий ёдгорликларни, Ўзбекистон шаҳарларининг тарихий қиёфасини сақлаб қолишда самарали чора-тадбирларни амалга ошириш, тарихий жойлар, меъморий ёдгорликларни бутун инсоният учун қимматли осори-атикалар сифатида асраб-авайлаш ва қайта таъмирлаш каби чора-тадбирларни амалга оширишга қўмаклашиш кўзда тутилган.

Партия бу борада амалга ошираётган кенг қўламли ишлар худудларимизни янада обод масканга айлантириш, аҳоли маънавиятини юксалтиришга, ёшларнинг маънавий иммунитетини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Шерзод ҚУРБОНОВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

Бугуннинг гапи

Реклама замиридаги таҳдид

фарзандларимизнинг маънавий оламини юксалтириш — долзарб вазифа

Оиламиз билан телевизор томоша қилиб ўтиргандик. Кўрсатув орасида реклама роликлари узатила бошланди. Шунда бирдан шу пайтгача ўйинчоқ ўйнаш билан банд бўлган уч ёшли жияним телевизор қаршисига бориб, диққат билан кузата бошлади. Ҳатто, баъзи сўзларни такрорлаб ҳам қўйди. Унинг реклама жумлаларини сўзма-сўз ёдлаб олиши, ҳатто, баъзиларини муқассиданоқ билиб олиши мени ҳайрон қолдирди. Мана, сизга рекламанинг кучи, таъсири!

Бугун юртимиз ривожлангани сари турли соҳаларга дахлдор реклама ва эълонлар ҳам кўпайиб бормоқда. Реклама ҳаёти-миздан тобора чуқур жой олмақда. Бироқ барча реклама ҳам инсонга фойдалими? Унинг қандай талаб ва қоидалари бор? Реклама ишлаб чиқувчилар бунга доимо риоя этишяптими?

Бу саволлар бизнингча, бугун ҳам долзарб ва кенг жамоатчиликни ўйлантириши табиий.

— Истаимизми-йўқми, бирор маҳсулот харид қилаётганимизда реклама қилинганга кўпроқ қизиқамиз, бу ҳам рекламанинг инсон онгига таъсиридир, — дейди ЎзДЖТУ Халқаро журналистика факультети "Аудиовизуал журналистика ва оммавий коммуникация" кафедраси муdiri Наргис Қосимова. — Аслида реклама таклиф этилаётган товарларнинг камчилигини яшириб, афзалигини ошириб кўрсатади. Зеро, реклама моҳиятан юридик ва жисмоний шахслар, товар ҳамда хизматларга бериладиган баҳодир. Айни мана шу жиҳат рекламанинг психологик моҳиятини тўлиқ очиб беради. Ўз навбатида рекламанинг яратилган технологияси, ижодий ғоялар, руҳий таъсир воситалари эса фақат ёрдамчи қўлланмалардир. Бу реклама эгаси истагига қўра вақти-вақти билан ўзгариб туриши мумкин. Реклама ижодкорлари харидор эътиборини тортиш мақсадида гайриоддий образ ва матнлардан, ўзига хос шрифт, ранг ва шакллари билан нооддий ўйунлиқлардан, техника ютуқларидан фойдаланиши мумкин. Бундан рекламанинг психологик моҳияти ўзгармайди. Хош ошкор бўлсин, хош яширин, ижобий баҳо рекламанинг асл негизи бўлиб қолаверади. Реклама санъатини маълум маънода адабиёт, кино, театр, тасвирий санъат синтезидан пайдо бўлган дейиш мумкин.

Бугунги глобаллашув даврида, ҳатто, реклама орқали менталитетимизга мутлақо ёт мафкура ва дунёқарашни ёшлар қалби ва онгига сингдиришга уринаётганлар борлиги, айниқса, хатарлидир.

Телевидение ва радио орқали эфирга узатилаётган рекламалар сони кундан-кун ортиб бормоқда. Турли дори воситалари, ичимликлар, косметика ва тозалик воситалари рекламаси сифатли тарзда тайёрланмоқда. Аммо, улар орасида ғоя ва матн таъсирчанлиги талаб даражасида бўлмаганлари ҳам бор. Айниқса, гигиеник воситалар рекламасини оила аъзолари даврасида кўриш амримаҳол. Улар Европа давлатида қандай ишланган бўлса, худди шундай намойиш этилмоқда. Балки ролик ижодкорлари "замонавий ўзбек оиласи" деганда айнан европалашган хонадон вакиллари ташунишар, бироқ бу масалада миллий урф-одатлар, қадриятларни назардан четда тутиб бўлмайди.

Бугунги ахборот асрида текин нарса ёки хосиз хизматнинг ўзи йўқ. Шундай экан, четдан кириб келаётган хар хил ғоялар таъсирига тушмасдан, ўз кучимизга, салоҳиятимизга, миллий қадриятларимизга, имон-иродамизга таяниб иш қўришимиз лозим.

Бу борада, айниқса, уяли алоқа операторларининг баъзи рекламалари томошабиннинг гашига тегар даражада тайёрланганига ҳайрон қоласиз. Мисол учун, "Билайн" компанияси рекламасида яқинларини таништираётган икки йигит келиндоғисини беписандларча таништиради. Бундай ҳол қайси ўзбек йигитига ярашади? Бу бизнинг маданиятимизга тўғри келади? Яна қайнда "Facebook" ижтимоий тармоғида "Ucell" компаниясининг "Сиз ҳали мартаба кўрсатилди. Ўзини компания миқозларини шу сўзлар билан кўргазмага қақирган. Аслида матндаги биринчи гапда юксак мартаба жумласи хато ёзилган, олмадигизми сўзи "ўлмадигизми?" бўлиб кетган.

Ёхуд бугун соғлом турмуш тарзи кенг татбиқ этилаётган бир вақтда "Ролтон" маҳсулоти тўйимли овқат сифатида эфирга узатилмақда. Мутахасссларнинг фикрича, таркиби аралаш моддалардан иборат бўлган, узок вақт сақланувчи озик-

овқат маҳсулотларининг инсон организмга фойдасидан кўра зарари кўп...

— Ўзбекистон Республикасининг "Реклама тўғрисида"ги қонунда рекламанинг асосий вазифалари сифатида унинг давлат ва жамоат манфаатларига, ахлоқ ва маънавиятнинг умумэтироф этилган нормаларига тажовуздан ҳимояланиш чораларини таъминлаш кўзда тутилган, — дейди ЎзМТДП Марказий кенгаши Ижроия қўмитаси девони бўлим бошлиғи Бехзод Содиков. — Қонуннинг 7-моддасида эса фақат вояга етганларга мўлжалланган ёки вояга етмаганларнинг сотиб олиши ёхуд истеъмол қилиши тақиқланган маҳсулотни, вояга етмаганлар истеъмол қилаётган ёки ундан фойдаланаётган тасвир туширилган рекламанинг тақиқланиши белгиланган.

Таъкидлаш жоиз, нотўғри реклама орқали инсон ҳаёти, соғлиғи ва мол-мулкига зиён етиши мумкин. Шу боис оммавий ахборот воситалари орқали, интернет ёки баннерларда берилаётган рекламаларнинг ҳаққонийлиги, унинг тартиб-қоидаси учун барча бирдек масъулдир. Нотўғри реклама оқибатида сотиб олинган товар, иш ёки хизмат туфайли истеъмолчига етказилган зарар ишлаб чиқарувчи томонидан тўлиқ ҳажмда қопланиши Ўзбекистон Республикаси "Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонунда белгилаб қўйилган.

Масаланинг бошқа жиҳатига эътибор қаратсак, оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилинадиган рекламалар ёши катталардан кўра ёш болаларга кучлироқ таъсир қилади. Сабаби, бадий бўёқлар ва сўзларнинг таъсирчанлиги беғубор бола онгига тез сингади. Буни "Chocotella" шоколад пастаси ҳақидаги телевизион реклама аудиториясининг катта қисми ёш болалардан иборат эканидан ҳам билиш мумкин. Қисқа вақт ичида "ҳақиқий "Chocotella" тайёрлаш сирини ўргатмоқчи бўлган болакайни тенгқўларини чиндан ҳам яхши қўриб қолган. Балки шунинг учун ҳам бугун кўп болакайлар шу маҳсулотсиз нонушта қилмайдиган бўлишган. "Торифлю" мазе рекламасини кузатсангиз, одам организмиди оғриқли нукталарга болакайларнинг камон отиши ифодаланган. Реклама таъсирли чикқан, лекин ҳали оқ билан қорани яхши ажратолмайдиган болакай бунини айнан, тўғридан-тўғри қабул қилиши ва ҳатто уни такрорлашга уринмаслигига қафолат йўқ. Ана унда ўйиндан ўт қикмаслигига ҳеч ким қанафат беролмайди.

Дунёда моддий манфаатдорликни ҳамма нарсадан устун қўядиган, хар бир нарсани пулга қақадиган одамлар ҳам кўп. Реклама ижодкорлари бола онгини эътиборга олмастлиги кейинги вақтларда тез-тез такрорланмоқда. Масалан, яқингача деярли барча телеканалдан тушмай келаётган "Тримол" дори воситасининг рекламаси томошабинга қайси таниш. Унда бош оғриғига тримол ёрдам бераркан: "тақ-тақдан хо-хогача". (!?)

Бир сўз билан айтганда, бугун мамлакатимизда яшаётган хар бир инсон маънавиятимиз ва қадриятларимизга чанг солаётган ёт ғояларга қарши курашиш орқали жамият ва келажак авлодининг ақлан соғлом, тафаккури теран инсонлар бўлиб етишишларига ўз ҳиссасини қўйиши лозим. Бу эса, аввало, тарбиялдор воситаларидаги матн ва мантиқ мувофиқлигига эришиш, она тилимиз талабларига риоя этиш, реклама роликларини оила даврасида муҳокама қилиш, унинг мазмунини фарзандига тушунтириб беришдан бошланади. Зеро, кичик бир хато ҳам мурғак онгда салбий тушулчаларни шакллантириши мумкинлигини эътибордан соқит қилмаслигимиз лозим.

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси ўз сайловолди Платформасида халқимизнинг маънавияти ривожини жамиятдаги барқарорликни мустаҳкамлашга хизмат қиладиган муруват, меҳмондўстлик, меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат-эҳтиром, баркиренглик, яхшилик ва соҳоватшалик каби миллий хусусиятларимиз тарбияотида асосланган лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишни кўзда тутган. Зеро, бу жараёнда оммавий ахборот воситалари орқали эълон қилинадиган хар бир кўрсатув, ҳаттоки рекламалар ҳам муҳим саналади.

... Дарвоқе, жиянимнинг реклама роликларига эътиборли эканини сезган, оила аъзоларимиз билан унга рекламанинг асл моҳиятини аниқлаш билан шуғуллана бошладик. Чунки бугун хар хил чекловлар орқали эмас, бола онгига оқни қорадан, яхшини ёмондан ажратиш тўйғусини, бадий дидини шакллантиришимиз лозим. Энг самарали йўл — бола маънавияти билан узлуксиз олиб бориладиган тўғри тарбиядир.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Фестиваль

Буюк элнинг бахтли фарзандлари

Навоий вилоятида Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг 24 йиллигига бағишлаб "Биз буюк юрт фарзандларимиз" шиори остида ёшлар фестивали бўлиб ўтди.

"Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий кенгаши ва вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган фестиваль тадбирларида 12 мингдан ортиқ навоийлик йигит-қиз иштирок этди.

Фестиваль доирасида маданий-маърифий учрашувлар, давра суҳбатлари, интеллектуал ва спорт-ўйинлари уюштирилди. Учрашувларда мамлакатимизда олиб борилаётган ёшларга оид давлат сиёсатида Президентимизнинг фарзандларимиз биздан кўра, кучли, билимли, доно ва албатта, бахтли бўлишлари шарт, деган эзгу мақсад устувор бўлиб келаётгани, ёш авлоднинг хар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларнинг замонавий илм-фан, касб-хуна сирларини пухта ўзлаштириши учун кенг имкониятлар яратилаётгани алоҳида таъкидланди. Таниқли адабиётшу-

нос олимлар, театр ва кино санъати вакиллари, хонандалар ва спортчиларнинг ҳам кенг жалб этилган тадбирга ўзгача руҳ бағишлади. Жумладан, Қизилтепа туманининг "Нафосат" маданият саройида бўлиб ўтган "Иктидор эгаси — обод юрт эртаси" мавзусидаги давра суҳбатига коллеж ва лицейлар битирувчиларига келгусидаги ўқиш ва ишлари борасида зарур маълумот ва тавсиялар берилди. Тумандаги 3-мусика ва санъат мактабида бўлиб ўтган "Депутат ва ёшлар" мавзусидаги давра суҳбати эса ёшларнинг сиёсий билимларини юксалишида муҳим аҳамият касб этди. Зарафшон шаҳридаги "Лочин" спорт мажмуасида ўтказилган "Биз соғлом турмуш тарзи тарафдоримиз" шиори остидаги мусобақаларда иштирок этган йигит қизлар мил-

лий кураш, футбол, волейбол ва баскетбол бўйича ўзаро беллашдилар.

— Фестивалда иштирок этиб, кўплаб дўстлар орттирдик, ўзимиз учун зарур бўлган қизиқарли маълумот ва билимларга эга бўлдик, — дейди Навоий маданият ва санъат коллежи ўқувчиси Муниса Ҳамроева. — Айниқса, таниқли санъаткорлар иштирокидаги "Сиз севган қаҳрамонлар" ва "Замонамиз қаҳрамонлари" лойиҳаси менда катта таассурот қолдирди. Чунки кино ва театр соҳаси ривожига ҳисса қўшаётган эл ардоғидаги санъаткорлар билан яқиндан танишиб, уларнинг суҳбатидан баҳраманд бўлдик.

Кармана туманидаги Навоий педагогика коллежида ташкил этилган давра суҳбати эрта ниқоҳнинг олдини олишга қаратилди. Унда ўқувчи ёшлар, ота-оналар ҳамда маҳалла фаоллари иштирок этди.

Фестиваль доирасидаги кинофильмлар намойишида ёшлар

мароқли дам олди.

— Ўзбекистон ёшлари хар қанча хавасга муносиб авлод, — дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мирза Азизов. — Навоийлик ёшлардаги фаоллик, қизиқувчанлик, ўзига бўлган ишонч бизни хурсанд қилди. Йигит-қизларнинг санъатга бўлган қизиқиши юзаси эмаслиги берган саволларидан ҳам маълум. Умуман, вилоятда қалби уйғок, қайрат-шижоатга тўла ёшлар кўп экан. Бундай тадбирлар ёш авлодни Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат, миллий қадриятларимизга ҳурмат руҳида тарбиялаш, уларни турли мафкуравий таҳдидлардан асрашга хизмат қилади.

Фестивалда турли номинациялар бўйича энг фаол иштирокчилар ташкилотчилар томонидан рағбатлантирилди. Фестиваль санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг концерти билан қўянданди.

Ўралоқ ТУРДИЕВА,
"Milliy tiklanish" мухбири

Таълим

Сайқал топаётган маҳорат

Бугун мамлакатимизда миллий музика санъатини янада раванок топтириш, шу йўналишда ўқиб-изланаётган ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасидаги эзгу ишлар қўламини тобора кенгаймоқда. Бунда давлатимиз раҳбарининг 2008 йил 8 июлда қабул қилинган “Болалар музика ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида”ги қарори муҳим дастурий аҳамият бўлаётган.

... Элдорни музика ва санъат мактабига қабул қилишдаги талаблар устозлар унга қўшиқ айтириб, иқтидор ва лаёқатини синаб кўрмоқчи бўлишди. Созаналардан болаларга мос музикани танлаб бошлашганида ёш санъат шайдо-си бунинкор этиб, “илтимос, мумтоз музикалардан қилишин”, деб уларни бир оз шошириб қўйди. Болакайнинг ёшини инобатга олиб, енгилроқ музикани танлаган концертмейстерлар бир-бирларига маъноли қараб қўйишди.

Шу тариқа Элдор Бобоёров Самарқанд вилояти Булунгур туманидаги 9-музика ва санъат мактабининг аъъанавий хонандалик йўналиши ўқувчилари сафидан ҳол олди.

— Айни пайтда муассасада 185 нафар иқтидорли ўғил-қиз санъат-

нинг 17 йўналишида таҳсил олмақда, — дейди мактаб директори Шербек Ёрматов. — Ўғил-қизларимиз вилоят ва республика миқёсда ўтказилаётган турли кўрик-танловларда фаол иштирок этиб, яхши натижаларни қўлга киритяпти. “Камалак юлдузлари” республика танловига Элдор Бобоёров аъъанавий хонандалик йўналиши бўйича совриндор бўлди. Мактаб қошидаги “Дуторчи қизлар” ансамбли ҳамда “Навқирон наво” гитарачилар гуруҳи “Камалак юлдузлари” танловига “Фаол иштироки учун” номинацияси ғолиби бўлди. Халқ чолғу асбоблари оркестри эса ҳар йили Тошкент давлат консерваториясида бўлиб ўтадиган “Наврўз садолари” фестивалида фахрли ўринларни эгалламоқда. Бундай танловларда нуфузли

ҳакамлар ҳайъати ёшларимиз иқтидорига юқори баҳо беришаётир. Айни пайтда вилоятдаги 20 га яқин мана шундай замонавий қурилган ва капитал реконструкция қилиниб, тубдан таъмирланган санъат мактабларида турт мингдан зиёд иқтидорли ёшлар санъат сирларини пухта эгаллаш имкониятига эга бўлмоқдалар.

Музика ва санъат мактабларида ўқувчилар миллий музика меросимиз билан бирга, жаҳоннинг мумтоз композиторлари ижоди ҳам ўрганиш бораборида халқаро танловларда қатнашмоқда. Жумладан, ўтган йили Беларус Республикасида бўлиб ўтган “Олтин асалари” халқаро фестивалида Пастдаргом тумани 3-музика ва санъат мактаби ўқувчиси Гулфари Аҳматуллаева рақс бўйича 3-ўринни қўлга киритган бўлса, шу мактаб ўқувчиси Отабек Абдуллаев Туркменистонда ўтган “Аваз — дўстлик ўлкаси” танловига фольклор йўналиши бўйича биринчи ўринни қўлга киритди.

— Танловда юртимиз номи янграганда Президентимизнинг биз, ёшларга қарата маррани баланд олинг, ҳеч қачон бўш келманг, деган даъвати янграгандек бўлди,

— дейди Отабек. — Бу муваффақиятим ўзимга бўлган ишончимни оширди. Мактабимизда ҳамма шарт-шароитлар бор. Шундан фойдаланиб, устозларимиз қўлағида кўпроқ ўрганишга, маҳоратимни ошириб боришга интиляман.

Дарҳақиқат, кейинги йилларда юртимиз ва дунёнинг турли шаҳарларида ўтаётган нуфузли фестивалларда ёшларимиз зориётган ютуқларга қўп-қўп гувоҳ бўлмоқдамиз. Жаҳон мумтоз музикаси юксак ривожланган мамлакатларда ҳам санъат илосмандлари ёшларимизнинг салоҳиятидан ҳайратга тушмоқдалар. Қолаверса, ўтган ойларида хорижий оммавий ахборот воситаларида Ўзбекистонлик умидли пианиночилар зориётган муваффақиятлар ҳақида турли лавҳалар берилмоқда, мақолалар чоп этилмоқда. Ўтган йили дунё воқеаларини ўзатрофига жамлаган “Competition dell’Opera” италиян операси ижрочилари XIV халқаро танловининг Тошкентда ўтказилгани ҳам юртимизда санъат ва маданият алоҳида қадрлиниши, унинг раванки учун барча шарт-шароит яратилаётганидан дарак беради.

Униб-ўсиб келаётган ёшларнинг истеъдодини ҳар томонлама камол топтириш, салоҳиятини юксалтириш, миллий ва жаҳон музикаси, тасвирий санъат билан ошно бўлишда музика ва санъат мактаблари муҳим аҳамиятга эга.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг сайловолди Платформасида болаларнинг руҳий-маънавий дунёсини ва маданий савиясини ўстириб бориш, уларнинг миллий ва жаҳон музика маданиятининг энг яхши асарлари билан ошно бўлиш учун қўлай шарт-шароитлар яратишга қаратилган бир қатор мақсад-вазифалар белгиланган. Партия нафақат миллий, балки жаҳон музика санъатининг қўлдан-қўп йўналишларини ҳам чуқур ўрганиш ва ютуқларини ўзлаштириш, санъаткор, айниқса, ёш хонанда ва созандаларимизнинг халқаро нуфузли танловлар ва фестивалларда иштирок этиб, совринчи ўринларни қўлга киритишга қўмақлаштириш устувор вазифаларидан, деб билади. Бу эса, ёш авлод орасида истеъдодларни излаб топиш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга хизмат қилади.

Ориф ХОЛИКУЛОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Туризм

Дунё сайёҳларини мафтун этаётган диёр

Ўзбекистон сайёҳлик соҳасида катта имконият ва салоҳиятга эга. Истиқлол йилларида бу борада изчил ишлорлар амалга оширилиб, халқаро стандартларга мос замонавий инфратузилма шакллантирилди. Бутун инсониятнинг ноёб мероси бўлмиш қадимий обидалар ва ёдгорликларимизни қайта тиклаш, асраб-авайлаш борасида кенг қўламли бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда.

Бу йўналишда дунёнинг энг нуфузли компания ва фирмалари билан ҳамкорлик ўрнатилгани эса хориж мамлакатларида ўтказилаётган турли ярмаркаларда миллий сайёҳлик салоҳиятимизни мунтазам намойиш этиш имкониятини берапти. Натижада, юртимизга ташриф буюраётган сайёҳлар сафи йилдан-йилга кенгайиб бормоқда.

— Юртимизнинг Оролбўйи минтақаси ҳам мамлакатимиз ва хорижий сайёҳларни ўзига қоралаб келган, — дейди Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими Қорақалпоқ гуманитар фанлар илмий-тадқиқот институти директори, тарих фанлари номзоди Мақсуд Қарлибаев. — Ушбу ҳудудда яшовчи халқнинг бой тарихий мероси, нодир табиий ландшафти, қадимий ва ўрта асрларга оид ёдгорликлари бунга асосдир. Айниқса, Тупроққалъа тарихий ёдгорлиги ва Сағийқий номидаги қарақалпоқ давлат санъати музейи аъъаналар, санъат, тарих ва ҳозирги куннинг ўзига хос қорраҳасига айланиб улгурган.

Қадимги Хоразм пойтахти ҳисобланган шаҳар-қалъа — Тупроққалъа марказида қадимда ҳукмдорлар қароргоҳи жойлашган. Эллиқалъа туманидаги бу шаҳарча қолдиқларини қазий ишлари ўтган асрнинг 40-йилларида бошланган эди. Бир-бирига яқин жойлашган қалъалар ҳудудга шундай ном берилишига сабаб бўлган. Археологик қазилма ишлари ушбу қалъа қатор диний маросимлар маркази бўлган, зардуштийлик даврида ҳудудда бутхона иншоотлари қўллаб қурилганидан далолат беради. Тупроққалъа шаҳарчаси Марказий Осиё ҳудудидаги энг қадимги иншоотлардан бўлиб, ЮНЕСКОнинг жаҳон маданияти ёдгорликлари рўйхати-

га киритилган.

90 мингга яқин фондга эга И. Савицкий номидаги қарақалпоқ давлат санъат музейи экспонатларининг муҳимлиги жиҳатидан дунёда етакчи ўринлардан бирида туради. Музей асосчиси археолог-олим И. Савицкийнинг ҳаёти, музей тарихи ҳақида ҳикоя қилувчи китоб рус, инглиз, француз ва бошқа тилларда чоп этилган. Мутахассислар ушбу музей тўпламларини Осиё минтақасидаги энг яхши бадий тўплам санашади, рус авангарди тўпламлари сони ва ҳажми бўйича жаҳонда иккинчи ўринда туради. “Саҳродаги лувр” деб ном олган мазкур музей ҳақида яратилган “Ўзбекистон маржонлари” фильми эллиқка яқин давлатнинг элчиҳонасида намойиш этилди. Мазкур манзилларга ташриф буюрган сайёҳлар уларнинг маҳабатидан ҳайратга тушмоқда.

— Илк сафаримдаёқ Ўзбекистонга мафтун бўлдим, — дейди германиялик сайёҳ Ганнелоре Бандестсен. — Атроф-муҳит яшилликка бурканган кишига завқ беради, яхши сақланган тарихий ёдгорликлар эса ниҳоятда ҳайратланарли. Айниқса, ўзининг қурилиши, қўрилиши ва безак берилишига кўра узок асрлик меросининг гўзал ифодаси бўлган — ўтовларга кириб ўзимни гўё эртда қапиб қолгандек ҳис этиш. Ундаги ёғоч ўймакорлиги ва наққошлик санъатининг бебаҳо намуналари ҳар қандай томошабинни бефарқ қолдирмади.

Бугун Оролбўйида 11 сайёҳлик фирмаси, 10 дан ортиқ меҳ-

монхона, туризм саноатини ривожлантириш учун қўлай инфратузилма яратилмоқда. Лекин қилинажак ишлар бундан ҳам кўп. Тарихий обидалар ва иншоотларга олиб борадиган йўлларни яхшилаш, транспорт ва меҳмонхона хизматлари қўлайлигини таъминлаш, экотуризмни ривожлантириш, сайёҳлик фирмалари ишларини такомиллаштириш ва янада қўлайлаштириш, савдо ўринларини йўлга қўйиш, миллий санъатимиз, хунармандчиликни танитадиган турли шохобчаларни очиб ва кенг тарғиб этиш шулар жумласидан.

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси сайловолди Платформасида туризмни ривожлантириш бўйича қатор чора-тадбирлар белгиланган. Партия мамлакатимизнинг халқаро имижини шакллантиришда туризмни самарали восита, деб билади ва уни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратади. Шунингдек, сайёҳлик инфратузилмасини янада ривожлантириш, сайёҳлар учун мўлжалланган объектларнинг ҳар томонлама мақбул бўлиши, сайёҳлик логистикаси билан боғлиқ барча хизмат қўлайлигига эришиш, соҳага замонавий ахборот технологияларини жорий этишни таъминлаш тарафдори. Бу эса халқимиз, айниқса, ёшларнинг миллий гурурини юксалтириш, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, юртимизга хорижий сайёҳлар оқими қўлайлаштириш, пировардидида мамлакатимиз тараққиёти ва халқимиз фаровонлигига хизмат қилади.

Илья ДИЛЬМАНОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Одамлар орасида

Озод аканинг хазинаси

Эзгу ҳисларга йўрилган ёқимли куй инсон руҳига ором бағишлайди. Шу боис руҳиятимизда ҳам мўдлом куй-қўшиқча катта маънавий эҳтиёж бор. Баъзан ҳис-туйғулар изҳори учун илҳомсиздай туюлган сўз куй орқали тингловчи қалбига сингади, руҳини алалайди. Дунёда 6 мингга яқин тил бор. Бу — оламда борлиқнинг қарийб 6 минг халқ номламини, англашилмиш ва шунинг бораборида яратилмиш маданият дегани.

Аммо одамзотта ҳис туйғулар изҳори учун имконияти чексиздек кўринган сўз ҳам гоҳида, шоир айтганидек, ожиз қолар экан, қуйда наҳот бор. Атиги 7 нота бутун инсониятга татийди. Санъаткорларимизнинг хориж саҳналаридаги концертларида бунга яна бир қарра амин бўлади, киши. Ана шундай оҳанги дилтортар, халқимизнинг ўлмас санъати маҳсули — “Лазги” қўшиғи ёш-кексига бирдек ёқади.

... Ўтган асрнинг 60-йиллари. Эл суйган санъаткор Комилжон Отаниёзов Москвада “Лазги”-ни ижро қилмоқда. Томошабинлар қўшиқ сўзларини тушунишмасе-да баланд пардаларда мадҳ этилаётган туйғуларнинг улугворлигини ҳис этмоқдалар. Бутун зал жўшқин наво оғушида ҳузурланмоқда. Айримлар ўринларидан туриб, эҳтимол умрларида илк бора, лазгига тўшарди. Навонинг бу қудратли манзараси ўшанда энди 16 баҳорни қаршилаган Озод Хайитов хотирасида бир умрга муҳрилан қолди.

— Ўшанда Москвада халқ ҳўжалиги ютуқлари кўргазмасида Ўзбекистон маданияти кўнлари бўлганди. Ушбу анжуманга тақлиф қилинган отам ўзи билан мени ҳам олиб борди. Тадбир қатнашчилари учун уюштирилган концертда ўша даврнинг доврўгли санъаткори Комилжон Отаниёзов ҳам иштирок этди, — дея ўша кунни хотирлайди Хоразм санъати тарғиботчиларидан бири Озод Хайитов. — Комилжон Отаниёзов отамнинг яқин дўсти эди. Концерт бошлангандан икки-уч соатча олдин отам менга, “қанийди шу концертни магнит тасмасига ёзиб олсак, аттанг, магнитофон олиб келмабмиз”, деди. Техникага қизиққан бонис ўша кун концерт залини телетасвирга олиш учун келган оператор йигит Костя билан танишгандим. У гап орасида уйда энг сўнгги русумли магнитофони борлигини айтганди. Шу эсимга тушди, дарров унинг ёрдамида концертни магнит тасмага ёзиб олдим. Шундан сўнг қўшиқларни магнит тасмага ёзиш олдийгина қизиқ эмас, шинавандаликка айланди.

Озод Хайитов мана эллиқ йилдан ошқик вақт давомида Хоразм воҳасида санъатсеварларнинг олишига сазовор бўлиб юрган инсонлардан бири. Хоразм қўшиқчилиқ санъатига чексиз муҳаббатни боис Мадраҳим Шерозий, Ҳожиҳон Болтаев, Комилжон Отаниёзов, Рўзмет Жуманиёзов, Отажон Худойшукуров, Олмаҳон Хайитова ва бошқа таниқли санъаткорларнинг концертлари туй-ҳашамлардаги ижроларини магнит тасмасига ёзиб юрган ҳикмати қаҳрамони 1967 йилда Урганч шаҳрида илк бор очилган

Хоразм вилоятида ягона овоз ёзиш шохобчасида ишлай бошлади.

Шундан кейин Озод ака бутун ҳаётини санъат тарғиботига бағишлади. Энди у юқорида номлари келтирилган санъаткорлар билан нафақат воҳанинг шаҳар ва қишлоқларида ёки юртимизнинг барча вилоятида, балки қўшни республикаларда ҳам гастрол сафарларида бўлди. Бу ижодий сафарлари чоғида ўзбек санъатининг нечоғлиқ юксак жозибага эга эканлигига, дилларни тўлқинлантириб юбуровчи қудратига тақдор ва тақдор амин бўларди.

Воҳа қўшиқчилиқ санъати билан яшаш ўз ишига фидойи бу инсонни Хоразм мактаблари достонларининг билимдонига айлантирди. У ижодий изланишларида яқин маслаҳаттўй сифатида қўллаб санъаткорларнинг меҳрини қозонди.

— Отажон Худойшукуровнинг жуда қўллаб қўшқларига илк тингловчи сифатида баҳони Озоджон берган. Бу таниқли хофиз ҳам дўстининг фикрини жуда қадрлар эди. Чунки, касби тақозосига кўра, ҳар кунни ўнлаб хонандаларнинг қўшиқларини тинглайдиган ва бу қўшиқларга нисбатан муҳлисанининг баҳосини эшитишадиган инсоннинг қўшиқчилиқ соҳасидан қарашлари ҳамиша қизиқ ва тўғри бўлади, — дейди шоир Ошқик Эркин. — Менинг шоир сифатидаги ижодини ҳам у синчовлиқ билан қузатиб, ҳолисона баҳо бериб келмоқда.

Хоразм қўшиқчилиғи халқимизнинг бебаҳо қадриятлари жамланган мактабга айланган. Унинг барҳаётигини таъминлаш, ижодий ривожлантириш ва келажак авлодларга етказиш санъатимиз жонқуялари олдида турган муҳим вазифадир. Чунки гарбона жипо билан ижро қилинаётган курама куй-қўшиқлар ёшларимиз маънавиятидаги бўшлиқларни тўлдириб, баъзан дидсизлиқни шакллантираётгани ҳам бор гап. Бу эса тингловчиларни миллий қадриятларимиздан, ҳатто, адабий тилимиздан узоқлаштиришмоқда. Чунки айрим қўшиқларнинг матни ўзбекчами ёки бошқа тилда эканлигини сира фарқлаб бўлмай қоляпти.

— Хоразм қўшиқчилиқ санъатини асраб-авайлаш ва тарғиб этишда Озод Хайитовнинг хизматлари катта, — дейди таниқли тележурналист Умрбек Шомуродов. — Ўтган асрнинг 60-йиллари бошларидан то бугунги кунгача воҳанинг барча таниқли санъаткорлари ижро этган ўлмас наволар унинг фонотекасида сақланмоқда. Бу чинакам хазинанинг инсонни эзулиқча қорловчи ҳаётбахш қудратидан келажак авлодлар ҳам баҳраманд яшайди. Бу эса ёшлар маънавиятини юксалтиришда муҳим восита, унинг бу борадаги эзгу ишларга қўшган катта ҳиссасидир.

Дарҳақиқат, бу каби миллий мерос халқнинг ўзлиги, ўзига хослигини белгилаб беради. Шунинг учун ҳам ЎЗМДП ўзининг сайловолди Платформасида айни масалаларга алоҳида эътибор қаратган. Миллий куй-қўшиқларни асраб-авайлаш, янада ривожлантириш ва келажак авлодга бус-бутун ҳолича етказиш барчамизнинг зиммасидаги вазифадир.

Алишер РАҲМОН,
“Milliy tiklanish” мухбири

Бандлик

Ижтимоий муҳофаза ва битирувчилар бандлиги

Тошкентда аҳоли бандлиги ва ижтимоий муҳофазасини таъминлашнинг устувор вазифаларига бағишланган матбуот анжумани ўтказилди. Унда вазирлик маъсул ходимлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Анжуманда Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги мамлакатимизда аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш, янги иш ўринлари ташкил этиш ва бандлиқни таъминлашга алоҳида эътибор қаратиладиганини таъкидлади. Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатлами, хусусан, ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронлар, кам таъминланган фуқароларни манзилли ижтимоий муҳофаза қилишни таъминлаш борасидаги ишлар изчил давом эттирилмоқда. Йил бошидан буён фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорликда 4,8 минг нафар ёлғиз, ўзгалар парваршига муҳтож пенсионер турли махсулотлар билан бепул таъминланиб, 259 нафар кекса ва ногирон вазирлик ҳамда Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши тизимидаги ва бошқа санаторияларда соғломлаштирилди. Саломатлигини тиклаш мақсадида жорий йилнинг биринчи чорагида 615 нафар уруш ва меҳнат фронти фахрийсига санаторий-соғломлаштириш масканларига имтиёзли йўлланмалар тақдим этилди.

Анжуманда шунингдек, янги иш ўринлари ташкил этиш, аҳоли бандлигини таъминлаш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар борасида ҳам маълумот берилди. Хусусан, 2015 йилнинг январь-март ойларида 141,1 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратилди. Айниқса, касб-хунар коллежлари битирувчиларини ишга жойлаштириш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Уларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, солиқ имтиёзларини сақлаш, давлат ва хусусий сектор ҳамкорлигини кенгайтириш, бу борада янги услубларни амалиётга табиқ этиш лозимлиги таъкидланди. Айтиш жоиз, юртимизда ҳар йили 500 мингдан зиёд ўғил-қиз ўрта махсус касб-хунар таълими муассасаларини битирмоқда. Уларнинг бандлигини таъминлаш жараёнида иш берувчилар ҳақ-ҳуқуқлари бузилишининг олдини олиш мақсадида битирувчилар учун махсус ўқув курслари йўлга қўйилмоқда. Курсларда битирувчиларга бизнес асослари ва меҳнат қонунчилиги бўйича таълим берилади.

Матбуот анжуманида журналистларни қизиқтирган саволларга атрофлича жавоб қайтарилди.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

Матбуот анжумани

ZiyoNETдан янги лойиҳалар

Мамлакатимизда интернетнинг миллий “UZ” тармоғини янада бойитиш, маданий-тарихий меросимиз ва юртимизнинг сайёҳлик салоҳиятини кенг тарғиб қилишда ахборот технологияларида самарали фойдаланишмоқда. Бу жиҳатлар Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги ҳузуридаги ZINZOCOM маркаси томонидан ZiyoNET ахборот-таълим тармоғида ташкил этилган “Ўзбекистоннинг маданий мероси” бўлими ҳамда “Ўзбекистоннинг етти мўъжизаси” акциясига бағишлаб ўтказилган матбуот анжуманида яна бир бор намоён бўлди.

Пойтахтимиздаги Алоқа тарихи музейида бўлиб ўтган тадбирда таъкидланганидек, ZiyoNET ахборот-таълим тармоғи бу йил сентябрда 10 ёшга тўлади. Мазкур лойиҳалар унинг имкониятларини янада кенгайтириш, бу борада аҳоли, хусусан, ёшларнинг қизиқишини ошириш ва иштирокини кенгайтириш, тармоқ фойдаланувчиларнинг талаб-истакларини инобатга олган ҳолда ишга туширилди.

“Ўзбекистоннинг маданий мероси” бўлимида меъморчилик иншоотлари, тарихий обидалар, муқаддас қадамжолар ва зиёратгоҳлар, ёдгорликлар, музейлар, табиат мўъжизалари, урф-одатлар, музика асбоблари каби юртимизнинг бой маданий мероси ўз аксини топган. Унда турли ҳудудлардаги археологик мажмуалар, қадимий ёдгорликлардан топишган нодир ашёлар, металл ва сопол буюмлар, либос ва зинаатлар, деворий безаклар, уй-рўзгор анжомлари, меҳнат қуроллари, тарихий материаллар муайян даврга оид манзаралар, ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос тарихи, этнографик хусусиятлари кўз ўнгимизда яққол гавдаланади. Бун-

дан ташқари, қадимий қўлёзма китоблар ва нодир нашрлар бу табаррук заминда илм-фан, адабиёт, санъат гуллаб-яшнаганидан ҳикоя қилса, нақшинкор ўйма устунлар, меъморлик ашёлари, турли либослар ҳамда зинаатлар миллий аъъанга ва қадриятларимиз, юртимиз хунармандлик мактабларининг чуқур ва мустахкам асосга таянишидан дарак беради.

Мазкур бўлимдаги жами 164 маълумотнинг 77 таси меъморчилик иншоотларига оиддир. Шунингдек, бу ерда музейлар, муқаддас қадамжолар, зиёратгоҳлар, археологик обидалар, урф-одатлар ва қадимий чолғу асбоблари ҳақидаги қизиқарли маълумотлар билан ҳам танишиш мумкин. Маълумотлар ўзбек (қрилл, лотин) ва рус тилларида жойлаштирилган. Порталдаги махсус харита ёрдамида муқаддас қадамжолар ва зиёратгоҳларни кўриш мумкин. Келгусида бу бўлимни янги манбалар билан бойитиш ва кенгайтириш кўзда тутилган.

“Ўзбекистоннинг етти мўъжизаси” акцияси эса мамлакатимизнинг бой маданий меросини бутун дунёга кўз-кўз қилиш ва уларни асраб-авайлашда юртдошларимизнинг фаол иштирокини таъминлашга хизмат қилади. Акцияда ZiyoNET тармоғидан рўйхатдан ўтган барча фойдаланувчи иштирок этиши мумкин. Ушбу лойиҳада фойдаланувчилар рўйхатга қандай маданий ёдгорликлари қўйиш ҳақида ўз тақлифлари ёки ўз яшаш ҳудудида хос бўлган моддий ва номоддий мерос объектлари ҳақида маълумотлар, сурат ва видеотасвирларни тақдим этишлари мумкин.

Уч босқичда ўтадиган мазкур лойиҳада энг кўп овоз олган етти маданий ёдгорлик “Ўзбекистоннинг етти мўъжизаси” сифатида эътироф этилади ва акция сўнггида ўтказиладиган тантанали маросимда эълон қилинади.

Матбуот анжуманида журналистларнинг саволларига атрофлича жавоб қайтарилди.

Аҳмад ЮСУПОВ,
“Milliy tiklanish” мухбири

Океаннинг кўз ёшлари

Ер юзасининг тўртдан уч қисмини эгаллаган океанлар гидросферанинг 97 фоизини ташкил этади. Муз ҳолида бўлган чучук сув захирасининг тахминан икки фоизи океанлар ҳиссасига тўғри келади. Океанларнинг сув захираси сайёрамиз иқлимини белгилаб беради, атмосферада ёғингарчиликка сабаб бўлади. Қолаверса, сайёрамизда кислороднинг ярмидан кўпини океанлар таъминлайди. Ҳозирга қадар дунё океанларида 75 кимёвий элемент аниқланган. Улар орасида энг кўп тарқалганни уран, калий, бром ва мағнийдир. Ҳисоб-китобларга қараганда, уларнинг захираси 10 миллиард тоннага етади.

Бироқ сўнгги йилларда дунё океанлари экологиясига жиддий зарар етказилмоқда. Ядро қуроллари синови, атом электр станцияларидан чиқаётган радиактив чиқиндилар ҳамда нефть ташувчи танкерларнинг ҳалокатлари денгиз ва океан сувининг ифлосланишига сабаб бўлмоқда. Океанларга йилга 320 миллион тонна темир, 6 ярим миллион тонна фосфор, 200 минг тонна кўрғошин, 1 миллион тонна рух, 5 минг тоннадан зиёд симоб ва бошқа хавфли кимёвий моддалар тўкилмоқда. Ер қатламига аралаштирилаётган минерал ўғитларнинг учдан бир қисми, йилга тахминан 62 миллион тонна азот ва фосфор дарё орқали денгиз ва океанларга қуйилмоқда.

Атлантика океани шимолий қисмидан Шимолий муз океанига йилига 2 минг тоннагача нефть углеводородлари қўшилаётгани маълум. Бу эса океанда кислота миқдорининг ошишишига олиб келиши мумкин. Олимлар музликларнинг нефть маҳсулотлари ва бошқа кимёвий моддалар таъсирида ифлосланиши уларнинг эриш жараёнини янада тезлаштиришини исботлади. Қизиги, Атлантика ва Шимолий муз океани юзасини нефть билан тўлиқ қопла-

ниши учун 15 миллион тонна углеводород хомашёси кифоя қилар экан. Бир тонна нефть денгизнинг 12 квадрат километр майдонига жиддий зиён етказса, бор-йўғи бир литр нефть 400 минг литр денгиз сувини кислороддан маҳрум қилиши мумкин. Бу — денгиз экологиясига жиддий хавф солиб, кўплаб денгиз жониворларининг қирилиб кетишига сабаб бўлади, дегани.

Бир неча йил мукаддам Буюк Британиянинг "British Petroleum" нефть-газ компанияси ижарага олган Мексика кўрфазидagi "Дипвоте Хоризон" нефть платформасида юзага келган кучли портлаш оқибатида бир неча миллион баррель нефть кўрфаз суви-га тўкилган ва океаннинг жиддий ифлосланишига сабаб бўлганди. Нефть ҳалокати билан боғлиқ яна бир ҳолат 2011 йилда юз берган. Ушанда узунлиги 235 метр келади-ган Либериянинг "Рено" нефть ташувчи танкери Янги Зеландия яқинидаги орол рифига келиб ўрилиши натижасида 300 тонна нефть Тинч океанига тўкилиб кетди. Оқибатда, бу ердаги минглаб қушлар ва денгиз жониворлари экологик ҳалокат қурбонига айланганди.

Бугун саноат корхоналари чиқараётган оқава сувлар, чиқиндилар ҳам дунё океанларининг жиддий ифлосланишига олиб кел-

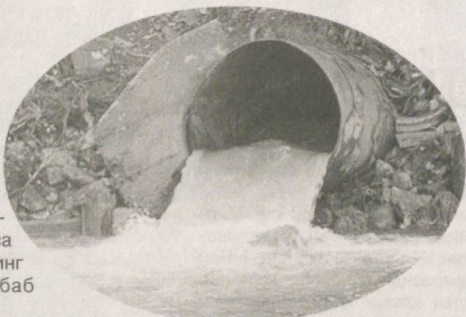
моқда. Ана шундай корхоналардан бўлмиш целлюлоза-қоғоз комбинатлари сульфид, хлор, оҳак ва бошқа маҳсулотлардан кенг фойдаланади. Бу эса денгизга ушбу маҳсулот қолдиқларининг оммавий тарзда чиқарилишига сабаб бўлаётир.

Ривожланган мамлакатлар саноат корхоналарида синтетик ювиш воситалари, хусусан, детергентдан фойдаланиш оммавий тус олган. Детергентлардан кенг фойдаланиш ҳам денгиз ва океанлар экологиясига жиддий хавф солади. Буни яхши анлаган айрим давлатлар, хусусан, Германия детергентларнинг экологик хавфсиз турларини ишлаб чиқариш ҳисобига унинг денгиз ва океанларга таъсирини биров камайтиришга эришди. Қишлоқ ҳўжалигида кенг қўлланиладиган кимёвий дорилар ҳам сувнинг ифлосланишига олиб келяпти. Аслида кимёвий дорилардан зараркунанда ҳашаротлар, кемирувчи ҳайвонларга қарши курашда фойдаланилади. Улар қишлоқ ҳўжалиги ривожланган туманларда ҳосил бўлган оқава сувлар воситасида денгизга чиқарилмоқда. Бундан ташқари, дунё миқёсида ишлаб чиқарилаётган симобнинг 50 фоизи, яъни 5 минг тоннаси турли йўллар билан дунё океанларига келиб қўшилаётир.

Мисол учун, Япониянинг Минамата шаҳрида саноат корхоналаридан океанга симоб қўшилган оқава сувнинг чиқарилиши оқибатида 600 дан зиёд киши захарланган, уларнинг саксонга яқин ҳаётдан қўз юмганди. Айни пайтда Атлантика, Тинч ва Ҳинд океанларида катта миқдордаги симоб моддасининг тўпланганлиги аниқланган.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига қараганда, Ўрта ер денгизига яқин-яқингача йилига 12 миллион тоннагача органик чиқинди ташланган. Шундан бир миллион тоннаси азот, 360 минг тоннаси фосфор, 21 минг тоннаси рух, 2,4 минг тоннаси хром ва икки ярим минг тоннаси турли радиактив моддалардир. Ўрта ер денгизи соҳилларидаги 18 давлат денгизни муҳофаза қилиш тўғрисидаги шартномани имзолагандан сўнг бу нохуш ҳолатга чек қўйилди.

Италия ва Франция ҳудудига тегишли Ўрта ер денгизи соҳилларига ҳар йили 90 миллиондан зиёд сайёҳ ташриф буюради. Улар денгиз суви-га тонналаб пластмасса

идишлари, шишалар, ликопчалар ҳамда бошқа маиший буюмларни ташлаб юборишади. Яқин-яқингача Барселона, Марсел, Генуя, Неаполь, Пирей ва Истамбул қирғоқлари чиқиндилар, пластмасса идишлар, резина шиналар ҳисобига тўлиб кетиши натижасида кемаларнинг денгиз портларига кириб-чиқишида бир қатор муаммолар юзага келганди. Европадаги Рейн ҳамда Темза дарёлари ҳам денгиз сувининг ифлосланишига сабаб бўлмоқда. Германия, Франция, Нидерландия, Швейцария, Люксембург ҳудудидан оқиб ўтувчи Рейн дарёсига йилига юз минг литргача захарланган сув тўкиб юборилади. Дарёнинг ифлосланиши билан боғлиқ нохуш ҳолатни атрофлича таҳлил қилган БМТ комиссияси дарёдан фақат кемалар қатнови учун фойдаланишга рухсат берди. Маълум қилинишича, дарё суви шу даражада ифлосланганки, у билан ҳатто бог ва томорқа экинларини суғориш ҳам мумкин эмас. Лондон аҳолиси Темза дарёсига йилига беш миллион тоннагача чиқинди ташлайди. Оқибатда, дарё сувида кислород миқдори кескин камайган.

Японияда ҳам денгиз сувининг ифлосланиши долзарб масалалардан бирига айланган. Мамлакат соҳиллари яқинидаги йирик саноат корхоналари ташлаб юборётган чиқиндилар, оқава сувлар Тинч океанидаги ноёб балиқ турининг камайишига сабаб бўлмоқда. Шу боис, Япония шолиторларда азот ўғитидан фойдаланишга чек қўйилди.

Шуни тан олиш лозим, Фарбий Европа, АҚШ, Япония ва Австралиядаги атом электростанциялари ва илмий тадқиқот марказларида тўпланаётган чиқиндилар дарё ва денгизлар, қолаверса, океанларга чиқариб юборилаётир. Ҳар йили океанларга овланадиган балиқдан уч баравар кўп миқдорда чиқинди чиқарилаётган бўлиб, уларнинг аксариятини нефть маҳсулотлари ташкил этмоқда. Биргина пластмасса маҳсулотлари чиқиндилари бир миллионгача денгиз қушлари, юз мингдан ортиқ балиқнинг нобуд бўлишига олиб келишини ҳисобга олсак, унинг оқибатлари қўламини тасаввур қилиш қийин эмас. БМТнинг маълумотларига қараганда, бугун дунё океанининг ҳар квадрат километrigа 17,7 минг дона пластик чиқинди тўғри келмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, инсониятнинг океан ва денгиз ресурсларидан турли мақсадлар йўлида эҳтиётсиз ва ҳўжасизларча фойдаланиши келажақда жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Бу фақат планктонлар, балиқлар сингари сув жониворлари ҳаётини хавф остига қўйибгина қолмай, балки бутун ер юзидagi экотизим барқарорлигига путур етказиши мўқаррар. Сабаби, океан ва денгизлар ер юзидagi иқлим ва об-ҳаво мувозанатини сақлайди. Демакки, инсониятнинг кейинги тақдири ҳам ана шу омилларга бевосита боғлиқ.

Азизжон ПўЛАТОВ

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Атом электр станциясида ёнғин

Нью-Йорк шаҳридан 50 километр шимолда жойлашган "Indian Point" атом электр станциясида ёнғин юз берди.

Маълум қилишларича, ёнғинга трансформаторда юзага келган носозлик сабаб бўлган. Оқибатда трансформатор мойининг анча қисми Ғудзон дарёсига тўкилган. Станциянинг ёнғин ўчириш тизими ёрдамида ёнғин тезда бартараф этилди. Мамлакат табиатни муҳофаза қилиш департаменти дарёни нефть доғларидан тозалашмоқда.

2 минг мегаватт қувватга эга "Indian Point" АЭСи Бьюкенен шаҳрида жойлашган. АЭС Нью-Йорк шаҳри ва унинг атрофидаги ҳудудларнинг электр қувватига бўлган эҳтиёжи чорак қисмини таъминлайди.

Тўфоннинг "важохати" ёмон

Филиппиннинг Кагаян вилояти қирғоқларида юзага келган тўфон мамлакатнинг энг йирик Лусон оролига қадар етиб келди.

Айтилишича, икки одам қурбон бўлган. Тўфон оқибатида юзага келган шамолнинг тезлиги соатига 160-195 километрни ташкил этмоқда. Синоптиклар "Ока" тўфони туфайли Кагаян вилоятида кучли жала қуйиши ҳамда сув тошқини юзага келиши мумкинлигини айтмоқда. Шу боис ушбу ҳудудда электр қувватидан фойдаланишда вақтинчалик чеклов ўрнатилди. Айни пайтда Исабела ва Кагаян вилояти қирғоқ ҳудудларида истиқомат қилувчи 3,5 миллион киши хавфсиз жойларга қўчирилган.

Олов — тилсиз ёв

Россиянинг Красноярск ўлкасида кучли ўрмон ёнғинлари кузатилмоқда.

Ҳаво ҳароратининг кўтарилгани ҳамда юзага келган кучли шамол ёнғин келиб чиқишига сабаб бўлган. Айни пайтда 460 гектар ҳудудда ёнғиннинг 30 ўчоғи аниқланган. Ҳаво транспорт ёрдамида етиб борган ўт ўчирувчилар 216 гектар майдонда ёнғин оқибатларини бартараф этишга киришди. Ҳозир ёнғинни ўчириш учун 470 киши ва 100 дан зиёд техника воситаси жалб қилинган.

Жорий йилнинг 23 мартидан буён Красноярск ўлкасида 316 ўрмон ёнғини кузатилган. Оқибатда 5,5 минг гектар ўрмон қулга айланди. Ўтган йилнинг шу даврига қадар бу ерда юзага келган 660 ёнғин 8,5 минг гектар ўрмонга зарар етказган эди.

"Wi-Fi" зарарлими?

Калифорниялик олимлар симсиз интернет хизмати — "Wi-Fi"дан тарқаладиган нур нафақат инсон, балки ўсимликлар учун ҳам зарарли эканини аниқлади.

Бугунги тараққиёт асрида миллионлаб одамлар деярли ҳар куни ўта қулай "Wi-Fi" имкониятларидан фойдаланмоқда. Олимлар симсиз интернет хизматидан фойдаланувчи 500 хонадонда тадқиқот ўтказди. Унда "Wi-Fi"дан мунтазам фойдаланган инсонлар иштаҳа йўқолиши, овқат ҳазм қилиш тизими, қўнғил айнаиши, қон босими ошиши ва тушишидан шикоят қилган. Мазкур хонадонларда каттусдан ташқари бошқа барча ўсимлик сўлиб қолган.

Олимлар мазкур йўналишдаги тадқиқотлар яна давом этишини маълум қилди.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди.

Рангин дунё

Лондондаги Британия кутубхонаси мамлакат фахри ҳисобланади. Боиси, кутубхонада дунёдаги энг қадимий ва ноёб китоблар сақланади. 1753 йили англиялик шифокор, табиатшунос, коллекционер ҳамда Лондон қиролик жамияти аъзоси Ганс Слоан ўрта асрларга оид инглизча, латинча қўлёзмаларни йиғишга киришгандан сўнг кутубхонанинг тамал тоши қўйилди. 1823 йилда қирол Георг учинчининг саёй-ҳаракатлари билан кутубхона хазинаси олти беш минг китоб билан бойиди. 1850 йилга келиб, кутубхонада ўқув зали ташкил этилди.

Бу ерга келадиган сайёҳлар ҳам анча. Кутубхонага киришингиз биланок кўзингиз очиқ китоб шаклида ишланган ўриндиққа тушади. Бу ерда совғалар дўкони ҳам бор. Шунингдек, турли ноёб буюмлар эътиборингизни тортмай қўймайди. Улар орасида 1215 йилда қирол Иоанн Ерсиз муҳри билан тасдиқланган "Буюк озодлик хартияси"нинг икки нусхаси, "Битлз" ғуруҳига тегишли қўлёзма ҳам ўрин олган.

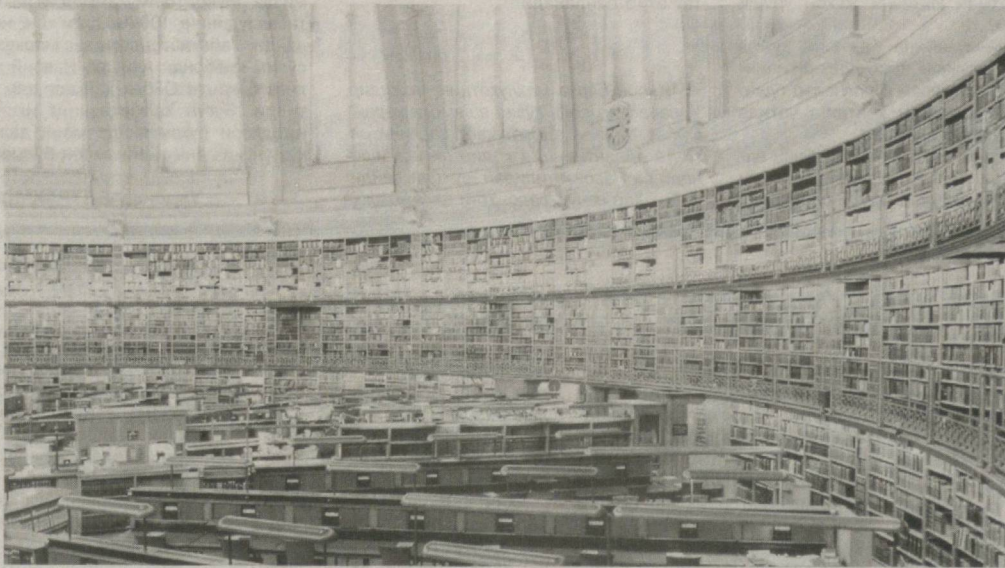
1960 йилдан буён Англияда "legal deposit" тизими амал қиладди. Бунга кўра, айрим кутубхоналар мамлакатда чиқаётган барча турдаги янги китоблар билан тўлиқ таъминланиши лозим. Қонунга биноан босмаҳоналарда чоп этилган барча китоб ва газета нусхалари Британия кутубхонасига етказиб берилиши шарт. Ҳозир кутубхонада 170 миллиондан ортиқ нусхада нодир қадимий китоб, хари-та, газета, журнал, қўлёзма, расм, мусиқа ёзуви, марка ҳамда ноёб тарихий ҳужжатлар сақланади. Кутубхонада жаҳон тилларининг деярли ҳаммасида битилган нодир

асарлар бор. Дунёнинг турли бурчакларидан мунтазам равишда китоб харид қилиниши ҳисобига кутубхона фонди ҳар йили уч миллион нусхага кўпаймоқда. Бу ерда қадимий халқлар тарихи ва маданиятига доир икки минг йиллик тарихга эга асарлар ҳам сақланади. Энг нодир экспонатлардан бири — Гутенберг дастгоҳида чоп этилган "Инжил"дир.

Илгари кутубхонадан фақат сиёсий арбоблар, олимлар фойдаланган бўлса, бугун унинг дарвозаси ҳаммага очик. Бир кунда ўртача ўн олти минг киши келади. Кутубхона бюджети 140,5 миллион фунт стерлингга ташкил этади. Ҳозирда кутубхонада 1900 дан зиёд ҳодим фаолият юритмоқда. Кутубхона жамоаси замонавий технологиялар ёрдамида адабиётлар тўпламларини архивлаштириш, нусха олиш ва интернетга кириштириш лойиҳаси устида фаол иш олиб бормоқда. XVIII-XIX асрларга тегишли қирқ минг китобнинг электрон нусхаси тайёр бўлган. Яқинда яна Британия даврий нашрларининг 3

Британия кутубхонаси:

эҳтиёж ва имкониятлар уйғунлиги

миллион бетли электрон архиви яратилди. Қолаверса, кутубхона "Microsoft" компанияси билан ҳамкорликда камёб китоб ва қўлёзмаларни ўқиш имконини берувчи махсус компьютер дастурини ишлаб чиққан. Унинг ёрдамида XIX асрга оид 60 мингта китобни электрон тарзда ўқиш мумкин. Улар ичида романлар, диний ва тарихий ҳужжатлар ҳам анча.

Кутубхона илгари Британия му-

зейи ичида жойлашган эди. 1998 йилга келиб, майдони 112 минг квадрат метрни ташкил этадиган Сент-Панкрас мавзеидаги янги бинога қўчирилди. Ўн тўрт қаватли кутубхонанинг беш қавати ер остида — йигирма тўрт ярим метр чуқурликда жойлашган. Бино ўрта-сидаги ойнаванд устунда энг нодир китоблар сақланади. Ўқувчилар ушбу ойнали устун атрофидаги айлана залда муталаа билан

шуғулланади. Ўқув заллари бир вақтнинг ўзида 1200 нафар китобхоннинг интеллектуал эҳтиёжини таъминлашга хизмат қиладди.

Кутубхона фонди ҳар йили янги китоб ва қўлёзмалар, газета ва журналлар билан бойиб бораётгани боис, Англия шимолидаги Йоркшир мавзеида кутубхонанинг янги бўлимини қуришга киришилди.

Шаҳзод ҒАФҒОРОВ,
"Milliy tiklanish" муҳбири

Ойга ҳамқадам адиб

"КЕЛ, ЧИРОФИМ, НИМА ХИЗМАТ?"

Тошкентнинг сўлим, гўзал ва обод масканларидан бири — Уста Ширин маҳалласидаги ёғочдан ишланган нақшкор дарвоза олдида. Бу хонадон бир қарашда ҳеч бир жиҳати билан бошқа уйлардан фарқ қилмайди. Бироқ пештоқдаги ёзувларни ўқигач, ҳайрат ва ҳавас қалбингизга меҳмон бўлиши тайин. Хонадоннинг нафақат ўз маҳалласи, балки мамлакатимиздаги бошқа уйлардан фарқли жиҳати ҳам ана шунда! Ўқиймиз:

"Бу уйда 1940-1968 йилларда буюк ўзбек адиби, академик Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек яшаб ижод этган".

"Бу уйда 1940-1980 йилларда биринчи ўзбек кимёгар олимаси, Ўзбекистон фан арбоби Зарифа Саидносир қизи яшаган".

"Бу уйда 1940-1980 йилларда таниқли ўзбек олими, кимё фанлари доктори, профессор Суюнбек Ойбекович Тошмуҳамедов яшаган".

Ҳа, бу даргоҳ — академик, кўплаб фан доктори ва фан номзодларини етиштирган ўзига хос кичик академия, илм-фан ва санъат бирлашган макон, орзулар рўёбга чиққан маскан.

Дарвозадан ичкарилар экансиз, дид билан барпо этилган ҳовли кўз олдингизда намоён бўлади "Энди ўзимизнинг уйимиз, ҳовлимиз бўлади. Бугун 1940 йил шу уйнинг ташвиши, орзу ва севинчи билан ўтди. Ҳар кун ишдан сўнг Ойбек икковимиз қурилишга келамиз. ...Бир жуфт қуш ўзига ин қургани каби биз ҳам ҳавас билан уй қурдик" (Зарифа Саидносирнинг "Ой-бегим менинг" китобидан). Ва қўлнингиз остида Мирзакаримбойнинг овози эшитилгандек бўлади: "Кел, чирогим, нима хизмат?"

...Рўпарада, кўм-кўк буталар, азамат дарактлар оғушида ором курсида Ойбек ҳаёлан ўтиргандек. Бирдан тараддудланасиз. Ёзувчи гўё янги асар ҳаёлига берилган...

ЎҚИГАН БИЛГИЧ БЎЛАДИ

Ойбек уй-музейнинг директори, ёзувчининг невараси Ойнур Тошмуҳаммедова ёзувчининг болалик даврини ўзида ифода этган залга бошлади.

Музейдаги экспонатлар сони юздан зиёд. Улар орасида сурату расмлар кўп: Ойбек турган уй, чангитиб ўйнаган кўчалар, эски мактаб анжолари суратлари. Улар орасида машҳур бир сурат бор: бўйрага тиз чўккан болалар мутлоага берилган. Тошмуҳаммад бўзчи ҳам ўғли Мусони дастлаб ана шундай эски мактабга беради. Бу ҳолат адибнинг "Болалик" қиссасида шундай тасвирланади: "Бобонинг буришқик юзи рухланиб кетди, кўзларида табассум билан: — Баракалла, ўқисин, ўқисин, мулла бўлсин! Ҳаммамиз саводсиз, омиимиз... Балли, ўқисин! Ўқиган одам билгич бўлади, олим бўлади, ўқимаганларнинг кўраги кўр, — дейди-да, шошилиб ишини йиғиштиради".

Мусо мактабда Навоий, Ғузулий, Сўфи Оллоёр ижоди билан танишади. Ўзи ёзганидек "шеърятдан илк сабоқ"ни олади. Сўнг "Янги усул мактаби"да, Хадрада жойлашган Алишер Навоий номли педагогика техникумида, Ўрта Осиё давлат университети (ҳозирги Ўзбекистон Миллий университети) ижтимоий фанлар факультетининг иқтисод бўлимида, Плеханов номидаги Ленинград халқ ҳўжалиги институтини ўқийди. Айнан Петербургдаги тахсил даврида қозоқ ёзувчиси Мухтор Азиев билан дўст тутилади.

Хадрадаги техникумда ўқиб юрган пайтида биринчи шеърини тўплайди — "Туйғулар" нашр этилади, умр йўлдоши Зарифа Саидносирова учратади: "Ойбек орик ва новча йиғит бўлиб, кўнгири қивроқ қалин сочлари дўпписидан тошиб турарди (унинг сочлари кейин қорая бошлаган). Йирик кўзлари шогирдлик давридаёқ теран маъноли ва ҳаёлан эди".

Ойбек ва Зарифа тўрт фарзанд қўришган: Омон, Бежон, Гулранг, Суюнбек.

Хонада уй анжомлари анча: қўлтегирмон, ёғ сақлайдиган хумлар... Бироқ бу-

лар Ойбекка эмас, Зарифа Саидносир қизига тегишли.

— Бувимнинг дадаси Саидносир Миржалилов уйда мактаб очган, пахта заводи қурдирган, — дейди Ойнур опа. — Бой оиланинг фарзанди бўлишига қарамай, ёзувчи билан ҳамма кийинчиликларни бирга енгиб ўтган.

"БОЙҚУШ КЕЛГАН ЙИЛ"

Бу — Зарифа Саидносирнинг 1937-1938 йилларга берган тавсифи. Аслида ҳам ўша йили миллатнинг гули — зиёлилар, ижодкорлар қамоққа олинади. Бу мусибат Ойбекни ҳам четлаб ўтмайди. Ҳамид Олимжон иккаласи "халқ душмани" саналиб, тил ва адабиёт институтидан ҳайдалади, Ёзувчилар уюшмаси аъзолигидан ўчирилади, газета-журналлар унинг асарларини босмай қўяди. Бир муддат иккиси ҳам ишсиз, уй-жойсиз қоладилар.

Ойбек "Қутлуг қон" романини ана шундай оғир кунларда ёзади.

"Болалик зали"дан чиқиб, "Ижодхона"га ўтарканмиз, бурчақда "Қутлуг қон" романининг ёзилиши билан боғлиқ лавҳалар, кўлёмаларга кўзимиз тушди: майда ҳарфларда ёзилган, ўчирилган сатр-

лар. Қамоққа олиниш хавфи эшик қоқиб турган бир пайтда Ойбек ана шундай меҳр ва илҳом билан ижод қилган. "Ойбек буюк ирода эгаси эди. Шунинг учун ҳам у ўта таҳликали ва фожияли кунларда, ғўрбат ютиб, кечирилган ҳаётда ана шундай гўзал ва ўлмас бир асарни яратди. Ижодиёт бўлогидан ҳеч нарсага қарамай, тўйиб-тўйиб сув ичди", деб ёзади Зарифа Саидносирова. Олиманинг эс-даликларида ўша вақтда ёзилган бир қизиқ шеърда шундай гўзал ўхшатиш бор: "Қўлимда китоб — атом ҳикмати, тафаккуримда дунё қисмати".

Ҳа, ҳар қандай улғў инсоннинг ортида бир буюк аёл туради, деганларича бор. Дарвоқе, ўша шеърда ёзилишича, Ойбек рафиқасига йўлчининг сингисига бир исм топ, дейди. Захро, Чўлпон, Олтинбиби каби вариантлар айтилади. Сўнг Зарифа опа Унсин тўти деган қариндоши ҳақида гапириб беради ва йўлчининг сингисини Унсин аталади.

Ойбек булутли ҳаётни ҳам унутиб ишлайди. Романини жуда қисқа муддатда ёзиб тугатади.

38 ЁШЛИ АКАДЕМИК

Кўп ўтмай уларга янги уй-жой берилади. Ойбек нашриётга ишга олинади. "Антик адабиёт хрестоматияси"ни тайёрлайди. Илмий, ижодий ишлар билан машғул бўлади. 1940 йили улар мана шу ҳовлини қуриб, кўчиб киришади. Бироқ бир йил ўтмай Иккинчи жаҳон уруши бошланади...

Ойбек уй-музейда бежирим ҳўжра бор: деворга сўзана, адиб тўплари иланган, атрофига беқасам кўрпачалар тўшалиб, болиш қўйилган хонтахта устида оддий мойчирок.

Ўзбек романчилигининг энг гўзал намуналаридан бўлган "Навоий" романи ана шундай мураккаб уруш кунларида,

ана шу хонтахтада, мана шу хира чироқ ёруғида битилган.

"Бир кеча, ёдимда, Ойбек ёзиб ўтирарди. Мен ҳам ёзибми, ўқибми ўтирибман.

— Зарифа, қорним оч, жуда очикдим, — деб қолди Ойбек.

Мен нима дейишни билмайман, индамадим, жавоб қилолмадим. Негаки, уй кўп-қуруқ эди.

— Бирор нарса йўқми? — сўради Ойбек.

Ўрнимдан туриб, шкафни ахтардим.

Ҳўжрадаги ҳўрмача, халталарни текширдим. Бир ҳўвуч йирик кепак, бир-икки қошиқ шакар топдим, сўнг ҳўрмачанинг тагини сидира-сидира бир қошиқ ёғ олдим. Примусда кепакни қовуриб, сўнг унга шакар аралаштириб, дастурхонга тортидим. Билмадим, бу қандай таом бўлди экан? Ойбек ҳазратлари номи менга ҳам номаълум бўлган бу таомдан бир-икки марта қошиқ учиде олган бўлди. Сўнг "Сен ҳам егин", деб мени ҳам қистади. — Йўқ, очикмадим. Ўзингиз ея беринг, — дедим унга.

Менинг ҳам қурсогимда ҳеч нарса йўқ, фақат қаноат бор, ҳолос.

Ойбек озгина еди. Озгинасини қолдириб, деди:

— Эрталаб болаларга берарсан".

1942 йили Ойбек фронтга боради: "Қуёш қораймас" романини ҳаёлида пишилтади.

Ўша вақтлари Ойбекнинг аксарият шеърларида бир жиҳат: Ватан ҳимоясига йўл олган ва ёрини йўлга қузаган НИГОХлар мужассам:

Сендадир кўларим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

1943 йили Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилади. Ойбек 38 ёшида академик унвонига эга бўлади.

Сўнг Ёзувчилар уюшмаси раиси, депутат этиб сайланади.

Сендадир кўнглим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

1943 йили Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилади. Ойбек 38 ёшида академик унвонига эга бўлади.

Сўнг Ёзувчилар уюшмаси раиси, депутат этиб сайланади.

Сендадир кўнглим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

1943 йили Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилади. Ойбек 38 ёшида академик унвонига эга бўлади.

Сўнг Ёзувчилар уюшмаси раиси, депутат этиб сайланади.

Сендадир кўнглим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

1943 йили Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилади. Ойбек 38 ёшида академик унвонига эга бўлади.

Сўнг Ёзувчилар уюшмаси раиси, депутат этиб сайланади.

Сендадир кўнглим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

1943 йили Ўзбекистон Фанлар академияси ташкил этилади. Ойбек 38 ёшида академик унвонига эга бўлади.

Сўнг Ёзувчилар уюшмаси раиси, депутат этиб сайланади.

Сендадир кўнглим,

Узоқларга ҳасрат билан боқаман.

На қўёш, на баҳор, на гулшанда гул,

Ойбекнинг кўларим — мен соғинаман.

ғайрат қилмоқ керак, — деди Навоий қатъий, ишончли овоз билан. — Муборак ватанинг, эл-улуснинг саломатлиги учун фидокорлик қўрсатмоқ вазифамиздир. Сиздан тилагим шулки, бир-биримизга, давлатга, юртга вафо, садоқат, муҳаббат билан боғланайлик. Вафо ва муҳаббат улғў қудратдир. Бу қудрат билан тўла кўнгишлар ҳаётни нурлантирурлар, улар фалокат дарвозаларига сад чекиб, саодат дарвозаларини очурлар".

Саид Аҳмадининг ёзишича, Ойбекнинг қизиқ одати бўлган: ўйлаганда, албатта, Навоийнинг ўзи севган мустанозини овоз чиқариб ёд ўқиркан. Мабодео, салом берилса, чўчиб кетаркан. Бу ҳам икки буюк қалбнинг ўзаро уйғунлигидан далолат беради. Ойбек ҳам Ҳазрат Навоий каби олам ўзгариши учун, аввало, одам, унинг қалби, мезонлари ва дунёқарашини янги-ланиши лозимлигини англайди ва англайди. Бу йўлда, аввало, илм-маърифат, тафаккурни жиловбардор санайди. Шу сабаб ҳам, балки, "Навоий" сўнггида олим ва ботирнинг қўллари халққа, юртга хизмат қилиш йўлида бирлашади.

"ТЎЙИБ ЁЗАЖАКМЕН БИР КҮН СОҒАЙСАМ"

Ўтган асрнинг 50-йиллари бошида Ойбек яна ишдан олинади. Матбуот орқали унга қарши катта, сурункали тўхмат тошлари ёғилади. Уни яна миллатчиликда, Навоий тимсолида феодализмни идеаллаштиришда айбллашади. Бироқ Ойбек буларнинг барини эътиборга олмайди. Аммо дардни ичга ютиш оқибатида инсультга чалинади, ўнг қўли фалаж бўлади, тилдан қолади.

...Иш столи. Стол ёритгич. Варақлари очик "Ғузулий" асари. Дўппи ва кўзойнак.

Стул устидаги кичик коптокча ва қилич эътиборни тортади. Ойнур опанинг айтишича, адиб микроинсультга чалинган, улар билан қўлини ҳаракатга келтиришни машқ қилган. Аммо ўнг қўлига қайта дармон кирмаган.

Ҳаёллари учиде машъалдай ёниб,

Тўйиб ёзажакмен бир кун соғайсам.

Бироқ шу ҳолда ҳам "Нур қидириб",

"Олтин водийдан шабадалар" романи,

"Болалик" қиссасини, "Ғули ва Навоий"

достони каби қатор гўзал асарлар ёзади.

Бироқ "Амир Темури", "Бобур" достонларини тугатиш насиб қилмайди.

У АСЛО ЎЛМАЙДИ

Ойбек ижоди том маънода истиқлол даврига келиб кадр топди, янада севиб ўқилмоқда. Эл-юрт озолиги ва ободлиги адибнинг бир умрлик орзуси, асарларининг бош мавзуси эди. Ўз навбатида, халқимиз ва давлатимиз ҳам бу меҳнатни юксак қадрлади. Президентимиз Ислам Каримовнинг 2000 йил 25 августдаги фармонида биноан адиб Ватанимизнинг юксак мукофоти — "Буюк хизматлари учун" ордени билан тақдирланди. Бугун ушбу орден уй-музейни беэза турибди.

Бундан ташқари, давлатимиз раҳбари ташаббуси билан 2005 йили мамлакатимизда Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таваллудининг 100 йиллиги кенг нишонланди. Ўзбекистондаги энг марказий ва сўлим хёйбонда Алишер Навоий ҳайкали бакамти Ойбек ҳайкали ҳам ўрна-тилди. Бугун халқимизнинг икки улғў ижодкори руҳан янада яқин, авлодлар кўз ўнгига ёнма-ён намоён бўлмоқда.

Улдога АБДУРАҲМОНОВА

ТИББИЙ МАСЛАҲАТ

Иштаҳа очар кўкат

Шивит Ўрта ер денгизи оролларида Европага XVI асрда кириб келган. Ундан нафақат таом пишириш ва уни беэзатишда, балки турли касалликларга қарши дори воситалари тайёрлаш ва косметологияда ҳам кенг фойдаланилади. Шунингдек, тузламалар, гўшти таомлар тайёрлашда ҳам ишлатилади.

Шивит қорин дамлаганда жуда фойдали саналади. Бу ҳолат янги туғилган чақалоқларда кўп кузатилади. Шу боис халқ табибатида метеоризм (қорин ва ичкарида ҳаддан зиёд кўп микдорда газ тўпланиши)да шивит уругидан фойдаланиш тавсия этилади. Бундан ташқари, у иштаҳа очади, овқат ҳазмини енгиллаштиради, томир тортишишини бар-тараф этади. Шивит балғам қўчириш, сийдик ҳайдаш, астма, бронхит, хотирани мустаҳкамлаш, кайфиятни яхшилашда ҳам жуда фойдали. Эмизикли аёлларга шивит ейиш тавсия этилади. У сутни кўпайтириб, бола қорнининг дам бўлишига йўл қўймайди. Замонавий тиббиёт ва халқ табибати шивитни саратон касаллиги билан оғриган беморлар учун фойдали, деб ҳисоблайди.

Кўпчилик тери парварлишида шивитнинг унчалик фойдаси йўқ, дейиши мумкин. Аммо бу хато фикр. Шивитни майдалаб, суви кўз атрофига қўйилса, кўздаги чарчоқни олади. Шунингдек, хуснбузар, юз терисининг қуриши, турли аллергиялик реакцияларга қарши ҳам шивит шарбати асқотади. Агар ана шу шарбат соч илдизига суртилса соч тоаларини мустаҳкамлайди, тўкилишининг олдини олади.

Аммо унутманг, шивитни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш организмда унга қарши аллергиянинг пайдо бўлишига олиб келиши мумкин. У қон босими паст беморларга ҳам тавсия этилмайди.

БИЛАСИЗМИ?

Рене Сюлли-Прюдом — Нобель мукофотининг адабиёт йўналишидаги илк совриндори (1901).

Автомобиль моторини калит воситасида ўт олдириш 1949 йилдан бошланган.

ТУРФА ОЛАМ

Ҳам тежамли, ҳам қулай

АҚШнинг "Tesla" компанияси хонадонларни электр қуввати билан таъминлайдиган "Powerwall" электр батареяларини ишлаб чиқаради.

Бу ҳақда лойиха муаллифи, таниқли кашфиётчи, тадбиркор Илон Маск маълум қилди. Бунга қадар "Tesla" компанияси электр двигателли автомобиллар ишлаб чиқариш борасида етакчилардан саналган. Ҳозир компания фақат хонадон ва давлат муассасаларини электр қуввати билан таъминлаш йўналишида фаолият юритмоқда. "Powerwall" қуёш нури воситасида ҳаракатланувчи генераторлардан қувватланади. Ускуна муаллифининг таъкидлашича, у қулай, тежамкор бўлиб, оддий электр таъминлаш воситалари ўрнини бемалол боса олади.

Компания ускунани жорий йилнинг август ойидан бошлаб сотувга чиқаради. Ҳозирча батареяларнинг 10 киловаттлеси 3,5 минг, 7 киловаттлеси 3 минг долларга баҳоланмоқда.

Семиришдан қутулай десангиз...

Рухшунослар озиқ-овқат маҳсулотларини кўздан панада сақлаш семиришдан қутилишда ёрдам беришини аниқлади.

Бунинг учун семиришнинг иккинчи даражаси билан оғриган юздан зиёд кўнгилилар иштирокида тадқиқот ўтказилди. Маълум бўлишича, уларнинг деярли барчаси каллорияга бой маҳсулотларни кўз тушадиган, олиб ейиш қулай бўлган жойда сақлаш экан. Масалан, баъзилар овқат маҳсулотларини ошхоналарда, яна бошқалари эса олиб ейишда ортиқча уринмаслик учун ётоқхоналарда сақлашларини маълум қилишган.

Мазкур тадқиқот овқатни кўзга қўринали жойларда сақлаш ортиқча вазнли инсонларда овқатга қарамлик ва депрессияга мойиллиқни орттиришини исботлади. Шу боис мутахассислар озиқ-овқат маҳсулотларини илжои борида кўздан нари сақлаш мақсадга мувофиқлигини таъкидлашмоқда.

Ш.ГАФФОРОВ тайёрлади

"SANJAR-LOR" масъулияти чекланган жамияти ўз фаолиятини тугатаётганлигини маълум қилади. Мурожаат учун телефон: + (99871) 275-86-40

Газета ҳафтанинг чоршанба кунини чиқади. 2008 йил 29 октябрда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Бюрогма — Г 525, Адади — 9795. Газетанинг баҳоси келишилган нархда. **Навбатчи муҳаррир:** Шоҳида ДАМАНОВА **Навбатчи:** Аҳмад ЮСУПОВ **Саҳифаловчи:** Акбар ШОДИЕВ **Электрон почта:** e-mail: mtiklanish@mail.ru Босишга топшириш вақти — 21.30. Топширилди — 2.50. **ISSN 2010-7714**